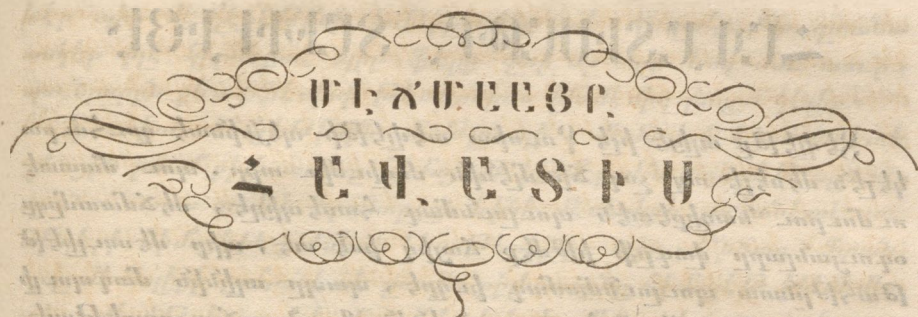

ՄԷՆԵ 1. (1 8 5 3) ՃԻԼՏ 9.
ՅՈՒԼԻՍ 1. ԹԵՄՈՒԶ 1.

ԹԷՎԱԴՅԱԹԻ ՄԷՆԻՅԷ

ՅՈՒՆԻՍ 4. Սեկեպը թրպպեհ նազըրը Իսմայիլ փաշա ,
մէճլիսի վալա ազտար .

Սէճլիսի վալա ազտար իւլէմատէն Ղէմալէտտին էֆէնտի ,
մէկեթէպը թրպպեհ նազըրը .

Սիրի միրան Հիւսէյին փաշա , Ըրնալիւտուլուգտա Պէրալթ
գայիմնադամը :

Ըհմէտ Սիրգա էֆէնտի Կիրիտ առտար տէֆթէրտարը .

Յունիս 17. Իզմիր վալիսի Ըալի փաշա վալիլիքի մեղպուրտէն
ափվ իլէ Ըրիթանէյէ ճէլպ .

Սէճլիսի վալա ազտար միւշարալէյհ Իսմայիլ փաշա Իզմիր
վալիսի .

Բումէլի վալիսի սապըգ միրի միրան Ղէմալէտտին փաշա ,
Պիղա սանճաղը (Չանադ գալէսի) մըթասարըրըֆը .

Պիղա սանճաղը մըթասարըրըֆը սապըգ Իսմէր Փայիզ փա-
շա Բումէլի վալիսի .

Իզմիր գայմադամը սապըգ Ըհմէտ փաշա Ըաղիսթան գայ-
մադամը .

Ըաղիսթան գայմադամը սապըգ Իտհէմ փաշա Իզմիր գայ-
մադամը նասսը ու թային պուրուլմուշ տուրլար :

ՀԱՊԱՏԻԱՄԹՐ, ՏԱԽԻ ԻՅԷ

Տէվէթը արեւելէ իլէ Րուսիա տէվէթի պէյնինտէ զուհուրա կէլէն մէսէլէ աղ չօգ ճիւմլէնին մալլումիւ տիր, պու մատտէ ումուրու նաղիքէտէն պուլունմադ հասէպիլլէ, մէճմասմըզ օգույանրը վազըֆ իթմէք ճայիլ իսէ տէ, պիր մէսուլիէթ թահթընտա պուլունմամադ իւզըն, պասըր ալինին մազպուլի օլան Սթամպուլ վէ մահալը սայիրէնին ֆրանսըզա զադէթալէ-րինտէն ալարագ, քէյֆիէթ ալա թարիպիւլ հիքեայէ պէր վէճ հը աթի պէյան օլունուր:

29 յունիս պաֆրանկա. Դարնալ պը Գօնլանլինօբլ: Սայիս 19 թարիխիլլէ Րուսիա տէվէթի խարիճիէ նազըրը Նէսէլլօտ թէ-րաֆընտան Րէշիտ փաշա հազըթէթլէրինէ եազըլան նամէի րէւ միտէ, « րում քիլիսասընըն իմթիազաթընա տայիր Րուսիա » տէվէթինին մաթլուպաթը ճանիպի պասըր ալիտէն գապուլ » պույրուլմատըրը հալտէ, Րուսիա ասկէրինին Օսմանլը հու- » տուտունու կէչմէսինէ էմր օլունաճագ տըր, անճագ տէվէթը » ալիէ իլէ ճէնկ իթմէք միւրատըլլէ օլմայուպ, իլլա հիւքիւ- » մէթը Օսմանիէ ինսաֆա կէլէրէք, Րուսիայը մաթլուպի իւգ- » րէ ֆիլիլէն էմին իթմէք իչիւն էլինտէ պիր ճէսամէթլիւ թու- » թամագ պուլունմադ սէպէպինէ մէպնի տիր » տէնմիշ տիր:

Տէվէթէյն պէյնինտէ քէյֆիէթ նիհայէթ պու րատէլէրէ կէլիշ օլուպ, պէյնէհիւմ էօթէտէն պէրիւ ճարի վէ մէրի օ-լան տօսթլուգ վէ խալիսէթին պօղուլմամատընա ճանիպի պասըր ալիտէն հէր նէ գատար ճահտ իւ իգտամ օլունմուշ իսէ տէ, Րուսիա տէվէթինին մաթլուպաթը սալթանաթը սէնիլէնին շու-նընա, վէ տէվէթին իսթիգլալիէթինէ նօգսան կէթիրիր պիր քէյֆիէթ օլմաղ իլէ, գապուլի ճայիլ օլմայաճաղը էճիլտէն, Րուսիա սոսկէրինին մէմլէքէթէյնէ եանի Սլահ—Պուզլուան թօլ-րազընա կիրմէսի հավատիսի ալընաճաղը մէմուլ տուր:

Ընճագ պու միսլլու պիր իսթիլայէ պիր միւճիպ վէ վէսիլէ վար մը տըր, վէ կէօսթէրիլէն սէպէպլէր հագսըղ օլտուղու հալտէ պու իսթիլա տախի հագսըղ տէմէք օլմաղ մը, վէ պէշ պէյիւք տէվէթլէրին քէֆալէթիլլէ թաստիգ վէ թէմին օլու-նան թէմամիլէթ վէ իսթիգլալիէթը տէվէթը ալլէնին իլլա-ֆընա հարէքէթ իթմէք տէյիլ մի տիր, քէզալիք տէվէթին ա-

խէր պիտի մէմլէքէթինի իսթիլատէն իսէ , Ուլա՜ — Պուղտանա
ասկէր իլէ կիրմէքտէ պիտի ֆէրք վար մը տըր եօզ մու տուր ,
պուլնլարըն քեաֆֆէսինի թէճէսսիւս իթմէմիլ լաղըմ կէլիր :

Բուսիա տէվլէթինին մաթլուպի , մէմալքի ()սմանիէտէ
քեային բուժքիլիսասընը հիմայէթ իթմէքտէն իպարէթ օլուպ ,
պուլնա ասաս տախի ֆրանսըզըն եինէ մէմալքի շահանէտէ լա-
տինլէրի հիմայէթ իթմէսի կէօսթէրիլմիշ տիր : Ա՜նճապ ֆրան-
սըզ , մէմալքի շահանէտէ լատին քիլիսասընը հիմայէթ իթմէմիշ
տիր : Վէ իթսէ տախի մուահէտէլէրէ մուղայիր օլուր , նասը-
քի մուախիարէն ֆրանսըզ տէվլէթի պուլ քէյֆիէթի պիւթիւն
եւրոպալուէրին մուվաճէհէսինտէ իգըար վէ իթիրաֆ իլլէմիշ
տիր : Իմոխ տէվլէթը ալիէնին լատին մէզհէպինէ թապի օլան
բայալէրինի ֆրանսըզ տէվլէթի հիմայէթ իտէմէտիկի կիպի ,
բուժմէզհէպինէ թապի օլան բայալարը տախի Բուսիա տէվլէ-
թի հիմայէթ իտէմէյէճէք տիր : Փէք փէք օլա , մուահէտէլէր
միւճիպինճէ Բուսիանըն պիր հազզը օլապիլիր , օ տա նէզըր
տէվլէթը ալլէյտէ էն միւսասատէլիւ խրիսթիան տէվլէթի հան-
կըսը իսէ , քէնախինինաէ օ պարտա թուլթուլմասը տըր : Ե
հանկը էճնէպի տէվլէթի կէրէք մէզհէպճէ , կէրէք սայիր ճի-
հէթլէ տէվլէթը ալիէ թէպաալէրինէ պիր հիմայէթ իտէպի-
լիօր : Եօյլէ իսէ պուլ տավա տա քէսիլմիշ տիր : Եանի Բուսիա
տէվլէթինէ տախի , տէվլէթը ալիէ թէպաալէրինի հիմայէթ
իթմէյէ հիշ պիր ճիհէթլէ միւսասատէ օլուհամազ , վէ օլուհաս
տախի տէվլէթը ալիէ հուգուգու սալթանաթընա , վէ մաս-
նայը մուահէտաթէ մուղայիր հարէքէթ իթմիշ օլուր . . . :

Ամա մումայիլէյհ՜ Ահմէլլօտուհն նամէի բէսմիի մէզքիւրին-
տէ , « Բուսիա տէվլէթինին տէվլէթը ալլէյէ հազզընտա պու-
լանէտէք գուլլանսըզը վէ պուլնտան պէօյլէ գուլլանմազ իս-
թէտիի հարաքեաթէ մուգապիլ օլարապ պուլ միսիլլու պիր
մուամէլէ օլուհմասը , տօղուսու իմքէրաթոր Աիգօլանըն նէ
շանընա , նէ տէվլէթինին մէնֆաաթընա , վէ նէ տէ քէնտի
զիմնէթը գալպինէ մուվաֆրզ պիր շէյ օլաուղուհտան , կէչ
միշէ պիր թարզիէ վէ իլէրիւտէ պիր տախի վուգու պուլ-
մամասը իշիւն էմիէթ իսթէմէք ֆարզ վէ ճայիլ օլմուշ
տուր » տէնմիշ տիր : Աիւզէլ ամմա պուլ անէտէք շու մաս-
լահաթլարտա իճոպ իտէն մուամէլաթ վէ թահրիրաթտէ ,
իուսուսիլլէ բէսմի իշէրտէ տէվլէթը ալիէնին Բուսիա ալէյհի-

նէ նէ պիր պէտ մուամէլէսի նէ տէ պիր քէմ սէօղիւ օլմատը
 զընա ճիւմլէ ալէմ պիւթիւն Նւրոբա, վէ քեաֆֆէի հիւքիւ
 մէթլէր պիլիլլէր վէ շահատէթ իտէրլէր. տէվլէթը ալիէ միւմ
 քին մէրթէպէ իթիտալ իլէ քէնտի հուգուգունու խալէլտէն
 վէդայէ իթմէքտէն պաշգա պիր հարէքէթ կէօսթէրմէմիշ պիր:
 Իմէրաթոր Նիգօլանըն շանընտ, մէնֆտաթընա, զիմմէթինէ
 նէ ճիհէթլէ սոգուլնուլմուշ օլուօր. ճէվապը Էօգ տուր: Իքի
 տէվլէթ պէյնինտէ նէ գատար ահանամէ վար իսէ թէճէսիւս
 օլունսուն. շու մէսէլէ զուհուր իտէլիտէն պէրիւ նէ գատար
 մուպահասաթ օլտու իսէ մէյտանէ գօնուլտուն. պազալըմ
 քեաֆֆէի մուահէտէլէրին մանասընա մուղայիր ճիւղէի վէ
 քիւլլի պիր հարէքէթ վուգու պուրմուշ մուտուր: Հու մէսէ
 լէյէ միւթապիդ Գայնարձա ահանամէսինտէն պաշգա պիր միւ
 շարէթէ պուլունմատրղընտան անը մէյտանա կէթիթէլիմ. նէ
 Էաղըր տըր Գայնարձա ահանամէսինտէ, շու քի, « Իտէվի
 » մէզհէպլէրինի վէ քիլիսէլէրինի պապը ալի հիմայէ իտէճէք
 » տիր. վէ Ղալթատա քեային բում քիլիսասլիլ Րուսիա սէ
 » Ֆարէթի քիլիսասը վէ մէմուրլէրինէ տայիր Րուսիա թէրա
 » Ֆընտան վագի օլաճագ իսթարաթէ ճանիպի տէվլէթը ալիէ
 » տէն հէվալէի սէմիր իթիպար օլունաճաքտըր » տէնմիշ տիր: Նլթէ
 պու մէշհուր ահանամէ միւճիպինճէ տախի իսէվի միլլէթլէրի
 նին մէզհէպ վէ քիլիսալէրինի տէվլէթը ալիէ հիմայէ իտէճէք
 տիր տէյիլ քի Րուսիա. . . պագ իմտի նէ գատար ուղագ շէ
 տիր Րուսիանըն պու տէֆա օլան մաթլուպինտէն. Ղալթա
 տաքի քիլիսա իլէ սէֆարէթ քիլիսասը հագգընտա իսթար իթ
 մէքտէն պաշգա Րուսիանըն պիր հագգը օլամաղ. Րուսիանըն
 մաթլուպի պու ահանամէ հուտուտու տախիլինտէ մի տիր.
 հաշա. Րուտուտ շէրիֆ մէսէլէսինտէն տէվլէթը ալիէնին բում
 թէպաալէրինին հիմայէթինէ գատար աշմըշ թաշմըշ տըր. վէ
 պունճա գիլ ու գալէ միւճիպ օլմատը տախի, տալանըն պիր
 հուգուգ իւղէրինէ պինա օլմամըշ օլտուղունտան տըր: Լմմա
 Րուսիանըն հագգը օլմայարագ շու Րուտուտ մէսէլէսինէ միւ
 տախիլէ իթմիշ իքէն, քէնտիւսինէ կէօնակէօն վատլէր օլուն
 մուշ տէնէճէք. վագաա պու վատլէր Էալան տէյիլ տիր. ան
 ճագ տէվլէթը ալիէնին միւրատը խալիսանէսինի թատիդ իտի
 ճի շէյլէր տիր քի պունլարտա հիշ պիր վագըթ ահանամէ հիւք
 միւ օլամաղ. վէ քեաֆֆէի Նւրոբա մուվաճէ հէսինտէ ագու

լունսն ահտնամէլէրի տախի պօղուպ ֆէսի խտմէղ Հի հասը Մուսիանըն իչ պու հիմայէթ մաթլուպաթը հիչ պիր ահտնամէ իլէ թաստիգ օլունամազ օլաուզունտան, հաթասա ազլ, հագգանիէթ, վէ հէր տէվէթին մէնֆաաթը, Լըրոբա նըն հուգուգու ումումիէսի, վէ միլէթ գանունլարը, վէ թէ վէճիւհիւ էֆրեարը ամմէ, վէ տուէլը մուազզամանըն գաւ լարը տէվէթը ալիէ թէրաֆրնտա պուլունտուզունտան պապը ալինին սոտմը գապուլի, նէ վէճհ իլէ պիր պէտ մուամէլէ ատտ օլունապիլըր, վէ նէտէն Մուսիա իմբէրաթորունուն շա նընա, մէնֆաաթընա, վէ զիմմէթինէ տօգունունումուշ, ազնա շըլըր պիր քէֆիէթ տէյիլ տիր . . . : Տէվէթը ալիէնին միւրատըր քէմալը ատալէթ վէ նէսաֆէթլէ, վէ միւթթէֆիգի գաւ տիմինէ ճայիզ օլան հիւրմէթ վէ լայէթլէ քէնտի հուգուգ վէ իսթիգլալիէթինի մուհաֆապա վէ խալէլտէն վէգայէ իթմէք տէն իպարէթ տիր :

Իմտի տէվէթը ալիէ պու վէճհ իլէ ստալէթ վէ հագգա նիէթէ մուվաֆըզ վէ քէաֆֆէի Լըրոբանըն թահսիյնկէրտէսի օլաուզու իւզըն հարէքէթ իթաիկի հալտէ, Մուսիա տէվէթիւ նին շէքք իւ իշթիքէայէ զէրրէ մըգտարը վէսիլէսի օլամազ ի քէն, ասիէր իլէ Ուլահ — Պուզտան էյալէթլէրինի իսթիլայէ նէ սէպէպ պուլունումուշ . պիր քէֆալէթ քի վէրիլմէսի ճայիզ օլամազ, վէ պիր թազմին քի զիանը մէշուտ տէյիլ տիր :

Հէր հարտէ պու Ուլահ — Պուզտանա ասիէրլէ տուխուլ իթմէք մատտէսի մէմալքի շահանէյի պամուգ տէմէք օլուպ, հէր նէ գատար տա Մուսիա իմբէրաթորու, տօսթում վէ միւթթէֆիգիմ օլան փատիշահը Լիլ Օսման իլէ ճէնկիմ եօզ տուր տէմէքտէ իսէ տէ, պու հարէքէթի ազիմ ատալէթ վէ խուսուլմէթ հարաքէթի տիր . չիւնքի թէմամիէթ վէ իսթիգլալիէթը տէվէթը ալիէյէ իֆրաթ մէրթէպէ նօգսան կէթիքէն հալաթը զայրը լայըգէտէն տիր : Մուսիանըն պու մուամէլէյի շէտիտէսինէ տէվէթը ալիէ տախի շիտտէթլէ մուգապէլէ իւ տէճէք մի իթմէյէճէք մի, պիզիմ ճէվապ վէրէճէյիմիզ պիր մատտէ տէյիլ իսէ տէ, թէմամիէթ վէ իսթիգլալիէթինի թէմին վէ թէքէֆիւլ իտէն տուէլը մուազզամայը Լըրոբա իլէ պիլ իթթիֆագ, թէտապիրի մագուլէլէրի իւզըն հարէքէթ իւ տէրէք, պու ճիհէթլէ տախի եանի էն միւշքիլ վէ միւզթէրիպ հալինտէ տախի ազլ ու ինսաֆէ մութապըզ սիւրէթտէ տալ

բանաճաղը եմբը եզհեր տիր . . . վէ քէֆիէթ հեր նէ նէթիճէ պուլա տէվէթը ալիէ հագգանիէթտէն պիր գըլ փայը այրը մամըզ օլտուղունտան , գաֆերեալ օլաճաղը եմբը զայրը մէշ քիւք տուր : Վէ շուրասը տախի տըգգաթէ շայան տըր քի , պէյն էլ տէվէթէյն զուհուրա կէլէն միւնաղաա իլէ Լֆլադ վէ Պուղտան մէմլէքէթլէրինին հիշ պիր մինասիպէթի օլմատըղն տան , Բուսիա տէվէթինին պուրալարը ասկէրլէ իսթիլա իթ մէսի մէմալիքի շահանէնին ախէր պիր մահալինի իսթիլա իթ մէքլէ պերապէր տիր . վէ օրալարը իսթիլա իթմէսի միւնաղէտ գիատէ գօլայըգըլա վիճիւտէ կէլիր օլտուղունտան նէշաթ իթ միշ օլմաղլէ ախէր պիր մահալը պուլնտան զիատէ պիր գօլայըգըլա իսթիլա իթմէք միւմքին օլա , օրատան կիրէճէյինէ տախի շիւպհէ եօգ տուր . իմաի պաղըլարընըն վէ պաղը զաղէթալարըն էֆքեարը միւնալինճէ , Բուսիանըն Ուլահ — Պուղտանա կիրմէսի , տէվէթին ախէր պիր մէմլէքէթինէ կիրմէսի գատար աղըր կէլմէզ տէմէք ճայիզ տէյիլ տիր . տէվէթին թէմամիէթի վէ իսթիգըլիէթի գաղիէսինէ նիսպէթլէ հէպսի պիր լագըրտը տըր : Բուսիա տէվէթի հեր նէ վագըթ Ուլահ վէ Պուղտանա կիրմիշ իսէ ահանամէլէրէ մուվաֆըգ պիր վէսիլէ իլէ եանի տէրունու մէմլէքէթտէ իսթիլալ պուլունտուղըն էճիլտէն , վէ տէվէթը ալիէ ասկէրիլէ պերապէր կիրմիշ օլտուղունտան , վէ պուլ տէֆա ասլա վէ գաթիա պուլ միսիլու պիր վէսիլէ էսէրի պուլունմատըղնտան , Բուսիա տէվէթինին պուլ հարաքէթի , հէմ 1840 , վէ 1841 ահանամէսինտէ , վէ հէմ տէվէթը ալիէ նին հիւքիւմէթը միւսթագիլէսինէ վէ հուգուգու գատիմէսի նէ մուղայիր կէլիր օլտուղու աշիքեար տըր . . . :

— Ինկիլթէրրանըն թայմըզ նամ զայէթ մէշուր վէ բէսմը մա գամընտա օլան զաղէթատան :

Շարգ մէսէլէսինին եանի տէվէթը Օսմանիէ իլէ Բուսիա տէվէթի պէյնինտէ վագի օլան մարագանըն պուլ էսնատէ օլան ահվալը հաղըրէսինէ նազարէն . պուլ մասլահաթտէ Բուսիանըն իպթիտատէն պերու գուլանտըղը մուլամէլաթը հիքեայէ իթ մէք լագըմէտէն տիր . պուլ պապտէ Բուսիա տէվէթինին վագըթ վագըթ Լըրուրա տէվէթլէրինէ վէրաիկի իլմ ու խապէրլէրի եալընըլ թէճէսսիւս իթսէք էքսէրը օրթատա կէզեր զաղէթալէրին մուպահասաթընը շիւրիւթմէյն քիֆայէթ իտէր :

Նիգօլա իմքերաթորուն տէվէթը Օսմանիէ հագգընտա օլան

իշթիքեալէրինն ասասը , պապը ալինին Տուսիա իլէ օլան մու-
գաւէլաթընըն կէօյա մուխալիֆինտէ հարաքէթ իթմէսի , վէ
պու մագնուն հարաքէթտէն իմքէրաթորա պիր ազիմ թահգիր ,
վէ բում.քիլիսասը հուգուգունա խալէլ վէ սէքթէ վէրմէսին-
տէն իպարէթ օլուպ , պու մուգաւէլաթէ մուղայիր օլան հա-
րաքէթ տախի , եալընը վէ խուսուսա Գուսուս շէրիֆտէ
քեային բում.քիլիսասընըն հուգուգ վէ իմթիաղաթընա տայը
Տուսիա տէվէթինէ վէրիլէն ֆերմանըն , կէչէն սէնէ ֆրանսըզ
էլէիսինին ինհա վէ իսթիտասը իւզըն բէսմէն կէրույէ ալըն
մասը , վէ 1740 ահմանմէսինին իճրասը պէհանէսիլէ , պորըճա
պիր ֆերման իլէ լատին քիլիսասընըն հուգուգ վէ իմթիաղա-
թընըն արթըրըմասը իմիշ : Թէքրար սէօյէյէլիմ , Տուսիանըն
մուախիսարէն պէյան իլէտիկի իշթիքեալէրին ասասը պու օլուպ
մէգքիւր ֆերմանըն կէրիւյէ ալընմասընտան վէ իպթալընտան
պաշգա պիր գիլ ու գալ պուլունմատըզը քէնտի իգրարլէրին-
տէն տիր : Իշթէ իպթիտատէ մէսէլէ պու մինվալ իւզըն մահաուսա
օլուպ , միւճիպինճէ Խնկիթէրրա տէվէթինէ տախի Լ օնտրա-
տա միւգիմ Տուսիա սէֆիրի Պարոն Պրիւնով մարիֆէթիլէ պու
սէնէնին իլք կիւնլէրի եանի բրէնս Սէնչիգօֆ Սթամպօրա կէօն-
տէրիլմէզտէն էվիլէ պիր միւզէքքէրէի բէսմիէ թագալիմ գըլըն-
մըշ ըտը , վէ պու միւզէքքէրէ էլան խարիճիէ նազըրըմըզ պու-
լունան Լ օրո Վլարանտընըն կիւնիւնտէ օլմայուպ , Լ օրո Ղօն
Բասսէլին կիւնիւնտէ իտիքի , հէր պիր խուսուս վէ վուգուաթ-
տէ մուհաֆազայը հուգուգու տէվէթը ալիէյէ նէ մէրթէպէ
ճահտ ու իգտամ իլէտիկի ամմէյէ մալիւմ տիւր : Պու վէսիլէ
իլէ , բրէնս Սէնչիգօֆուն Լսիթանէյէ կէօնտէրիլէճէկի , վէ
պու մուգաւէլաթէ կէօյա մուղայիր օլան հարաքէթտէն տօլայը
պապը ալիտէն պիր թարգիէ մոթլուպ օլունաճաղը , վէ իմքէ-
րաթորուն գալիլինճէ շու մուղայիր հարաքէթ Ֆուատ էֆէն-
տի տէլալէթիլէ վիճուտ պուլմուշ օլտուղունտան , մէսուլիէ-
թի ճիհէթիլէ տնըն իլէ միւքեալէմէյէ կիրիշմէյի Սէնչիգօֆուն
գապուլ իթմէյէճէկի վէ էլ հասըլ բրէնս Սէնչիգօֆուն մէմու-
րիէթինտէն մագսէտ , շարգ թէրաֆընտա միւթէմէքքիւն բում
խրիսթիանլարընըն ահվալ վէ հուգուգունա պիր տախի տօգու-
նուլմայը մէն իթմէք , վէ պուլնարըն քեաֆֆէսինի Ֆրանսա
տէվէթինին խաթըրըն տա գըրմայարագ վիճուտէ կէթիրմէք .
(պու բարչայա զիատէ տըգգաթ լաղըմ սըր . չիւնքի պու տէ

մէք տիր քի բրէնս Սէնչիգօֆուն մէմուրիէթի Պրանսանըն էլ վուրուպ մէյտանա չըգտրորղը մասլահաթտան պաշպա պիր շէյ տէյիլ իմիշ) . վէ նիհայէթ չիւնքի տէվլէթը (Սամանիէ քէնտի ֆէրմանընը քէնտիսի իպթալ իթմէքտէ պուլունմուշ . անըն իշին պուլնտան պէօյլէ բում քիլիսասընըն հէմ հուգուգլարընըն գաւարը վէ հէմ տախի սուրէթը թանգիմի տահա գալի պիր սէնէտլէ վէ տահա զիատէ իճրասընա մէճպուր իտիճի պիր մուա մէլէ իլէ օլմասընը Քուսիա տէվլէթինն մաթլուպ իտէճէկի տախի ինկիլթէրրա տէվլէթինն խապէր վէրիլիշ տէրէր : Պու իխպարաթէ | օրա Ղօն Քասսէլ աչըգտան աչըգա վէ խալիսանն ճէվապ վէրմիշ տիր :

Վազաա շու ֆէրմանլարտա տօղրուտան տօղրույա ինկիլթէրրայա միւթալիպ վէ ինկիլթէրրա մէնֆաթընա տօգուլուր պիր շէյ պուլունմատրղընտան , Քուսիա տէվլէթի իլէ (Սամանը պէյնինտէ զուհուրա կէլէն պու մուարազանըն տօսթանն վէ խալիսանն թէսլիէ պուլմասընա տէլալէթ իթմէք էմէլինտէ պուլունտուգուլնու տախի պէյան օլունտու . վէ Քուսիա մաթլուպաթընըն շու գատարը ագլ ու ատալէթէ մուվաֆըղ կէօրիւն տիւլիւնտէն , ինկիլթէրրա պուլնա գարը կէլմէտիքտէն մուստա հուսուլինն մուալէննէթ իթմէք իւզըլէ Միթաննէտէ միւգիմ էլ չիմիզէ թալիմաթ տախի վէրիլի . վէ վազաա | օրո Սթրաթ ֆօրթ Քէտպիֆ (Քանինկ) օլ մէրթէպէ հիւսնիւ մուալէննէթ իլլէմիշ տիր քի , խօշնուտ օլաճապ մէրթէպէտէ գարաք պուլուպ , հաթտա քէնտիսինն բրէնս Սէնչիգօֆ թէրաֆընտան պիր թէշէքբիւրնամէ տախի եազըլմիշ արը : Իշթէ քէյֆիէթին իպթի տայը միւզաքէրաթընտա , ումումի բում մէզհէպինին հիմայէթինն տայիր ատլա վէ գաթա պիր լապըրսը կէլմէյիպ , հէլէ պու պապտէ պիր ահտնամէ տախի մաթլուպ օլունաճաղը խալալ պիլէ օլունուր շէյ տէյիլ խաի . վէ կիւն օլուր ինթիմալ արը իսպաթընա տախի գատրը օլապիլիբիգ քի , պու միսիլու պիր մաթլուպ լապըրսըր օլմատրգտան մատա , պիլա ֆիթուր վէ բէսմէն ինքեար տախի օլունմուշ տուր :

Հէր նէ իսէ բրէնս Սէնչիգօֆ Միթաննէյէ վասլ օլտուգաա Քուսիա տէվլէթի ինկիլթէրրա տէվլէթինն պիր իքինճի միւզէք քէրէ տահա կէօնտէրիւպ պու միւզէքքէրէտէ տախի , բրէնս Սէնչիգօֆա վէրիլէն թալիմաթըն մանասը պէյան օլունարապ , զաթըր շահաննէյէ օլան նամէի իմքէրաթուրինն պիր գաշ ֆաս :

ը տախի զիրր օրուհմու շուտու : Պու նամէ իլէ Մուսիա իմէ-
րաթորու Վիգօրս , շու միւքեայէմէ արասընտա էօթէտէն պե-
րու իրիսթիան միլէթէրինէ , վէ Մուսիա տհալիս իլէ մեզ-
հէպտաշ օրանլերէ վերիլէն հուգուգ վէ իմթիաղաթըն իպգա
վէ մուհաֆաղասընր տէվլէթը (Սամանիէտէն իլթիմաս իլթմիշ
տերէր : Մնճադ պուհտա տա պիր պէյիս եօշ , վէ Մուսու
չերիֆ մասլահաթը միւղպէրաթը արասընտա պիր Մուսիա մե-
մուրի ազգընտա պէյլէ պիր իլթիմասըն նէ թաճիւպ իտէճէք
պիր շէյ , վէ նէ տէ տէվլէթին նամուսուհա տօգուհաճադ պիր
հալ տըր : Վաքին իլթիմաս նէրտէ , պու միսիլու հուգուգ վէ
իմթիաղաթըն իսթիգրարը իչիւն էօրֆ իլէ պիր ահանամէյի
մաստուս թալէպ իլթմէք նէրտէ գալըր , պու ճիւմիէ շու սօն
մաստէ իւզէրինտէ տախի Մուսիա տէվլէթի պիւսպիւթիւն
սիւքիւթ իտիւպ հիշ պիր շէյ սէզաիրմէմիշ իտի , հաթտա Մու-
սիա տէվլէթի տայիմա ինքեսարտա պուլուհուպ , տէվլէթը (Ս-
մանիէ իլէ թէքմիլ պիր մուխալիսէթ բէյտա իտիւպ , պէյն էլ
տէվլէթէյն միւսալէհէյի թէքիտ վէ իպգա իլթմէք , վէ պաշլը-
ճա տէվլէթը (Սամանիէնին թէմառիէթ միւլքի վէ իսթիգլա-
լիէթ հիւքիւմէթինին իսթիգրարընտան պաշգա իմէրաթորուն
մաթլուպ վէ մէրամը եօգ աուր տէյի ճիւմիէ ալէմ թէմին գը-
լլմիշ բար : Վէ Մուսու չերիֆ մաստէսինտէ տախի շու-
պաթ սէքիլ թարիսիլէ լաթինլերէ վերիլէն ֆէրմանըն պիր պ-
նը տախի բումարա վերիլմէքտէն պաշգա պիր մաթլուպ օրուհ-
մայաճադը պէյան գըլլմիշ բար :

Տալա պու հուտուտու թէճալուգ իլթմէտիկի հալտէ , ին-
կիլթէրրա տէվլէթինին մուսաֆէնէթի ճայիլ իտի . նասըքի ֆի-
լիէն տախի վուգու պուլու : Մնճադ պու պապտէ տէվլէթը
(Սամանիէտէն պիր ահունամէ մաթլուպ իլթմէք նէ վազըթ գու-
հուր իլթաի , եախօս պու մաթլուպ ինկիլթէրրա տէվլէթինէ
նէ վազըթ իտպէր վերիլմիշ , իլթէ տալամըլ պուրասընտա
տըր . նիչին քի տէվլէթիմիլէ վերիլէն միւղէքբէրէ վէ պէյան-
նամէլէրտէ , Մուսիա տէվլէթինին մաթլուպլէրին էն էհէմ վէ
էն էլլէմէրի սիւքիւթ իլէ կէչիլտի կիպի տէմէք քի օ միւ-
ղէքբէրէլէր ինկիլիլ տէվլէթինի մասլահաթա աշնա իլթմէք ի-
չիւն վերիլմէյիւպ անը ալտաթմադ իչին վերիլմիշ տիր , իլթէ
պու պապտէ ճէրեան իտէն հալաաթիսաթէ պէր վէճհը աթի ,
տօգլու վէ գաթի պիր ճէվապ վերէպիլիլ :

Տուսիա տեվեթինին բրէնա Մէնչիգօֆ մարիֆեթյէ տեվ
լեթը (Սամանիէյէ թէքլիֆ իլէտիկի ահմանմէնին իւք խապե-
րինի վէ սիւրէթինի, հասըը պու խուսուսուն հէր պիր թե-
ֆէրրիւաթընը ինկիլիզ տեվլեթի | ճնորատա միւգիմ Տուսիա
էլխինտէն տույմայուպ, իլլա Սթամպուրտա միւգիմ ինկիլիզ էլ
չխինտէն, վէ օ տախի պապը ալիտէն տույմաշուտու : Սթամ-
պուրտաքի ինկիլիզ էլլաի պապը ալիտէն քէյֆիլեթի տույունճա-
յատաք, | ճնորատաքի Տուսիա էլլաի պարուն Պրունովուն պու
խուսուսա մալիւմաթը եօղուտու տեմէք ապէս տիր : Պու խու-
սուտա Տուսիա տեվլեթինէ հագգ վէրէնլէր իլէ ինկիլիզ տեվ
լեթինի հագսըը չըգարմաղա չալըշանլարըն իքիսի տախի պիր
էֆրեսարէ իրզմէթ իթմիշ օլուրլար, պունլարըն միւրատը Տու-
սիանըն մուգատտէմ վէ մուախիսար իքի թէքլիֆինի պիրպիրինէ
գարըշտըմագ տըր . վէ Վուտուս մատտէսինի թէսվիէ իթ-
մէքլէ Տուսիանըն տահա իլէրիւսինէ սէյիրումէյէ տախի հագգը
օլուր գըլաս խոէրլէր . վէ ինկիլիզ տեվլեթի Տուսիանըն իւք
թէքլիֆինէ ըիզա կէօսթէրտիի իչիւն իքինճի թէքլիֆինէ տախի
ըիզա կէօսթէրէճէք զանն խոէրլէր : Պու պապտէ ճէփապը գա-
թիմիզ պու տուր : Վուտուս մատտէսի Տուսիանըն խօշնութ վէ
մէմնուն օլաճաղը մէրթէպէտէ թէսվիէ պուլմուշ տուր . ինկի-
լիզ տեվլեթինին մուալէնէթյէ, պունու Տուսիա սէֆիրի Մէնչ-
իգօֆ տախի պիրմիշ վէ թանըմըշ տըր . վէ իքինճի մաթլուպա
կէչմէզտէն էվվէլ, թահրիրէն Միւսիւ Սթրաթֆօրթա թէշէք
քիւրնամէ կէօնաէրտիի տէ պունա պիր իսպաթ տըր . տեվլեթը
(Սամանիէնին տուէլը) Էրօբայէ մայիս 26 թարիխիլէ վէրտիկի
րէսմի միւզէքքէրէլէրտէն տախի պու խուսուս թատաիգ օլու-
նուր . ղերա էվրապը մէզպուրէտէ « Տրէնա Մէնչիգօֆուն մէ-
» մուր օլտուղու մէսալիհտէն Վուտուս մէսէլէսի ճիւմլէ հիստէ
» տարլարըն խօշնուտ վէ մէմնուն օլաճաղը սիւրէթտէ թէսվիէ
» պուլմուշուտու . հաչան բրէնար մումայիլէյհ պիւթիւն պիւ-
» թիւնէ պաշգա եօլա սաբըպ բոււմ մէզհէպինէ վէ բուհպան
» լէրինէ միւթալիգ մաթլուպաթընը թէքլիֆ իթմէյէ պաշա-
» տը » : Իմտի Վուտուս մէսէլէսի ճիւմլէ հիստէտարլարըն խօշ-
նուտ օլաճաղը սիւրէթտէ թէսվիէ պուլտուղու հալտէ, տեվ
լեթը (Սամանիէնին մուգալէլաթէ մուղայիր հարէքէթի փ-
րէսմի պիր սէնէտ վէրմէսի նէրտէն զուհուր իտէյօր : Իլթէ
Տուսիանըն իլթիքեպլէրինէ վէ թարղիէ մաթլուպինէ մուհագ-

գաւք պիր աստա պուլունմատորդը պուլստան տախի աշխրեւար օլլուպ, հաթտէ քէնտի թագրիրի իւզըն, Գուլտա մէսէլէսի միւլլատը իւզըն թէսլիէ պուլտուգտան սօղրա, տէվլէթը (սմանիէյէ բուի ատապէթ վէ հապարէթ կէօսթէրմէյէ հիշ պիր վէսիլէ վէ միւճիպ գալմայաճաղ ըսը : Տէվլէթը (սմանիէ միւլթահիւտ օլլուղու պիր մատտէտէ մուղայիրի մուգապէլաթ հարաքէթ իթմիշ պէհանէսիլէ, պիւթիւն շարգըն բուլ քիլիւստը հիմայէթինէ գալգըլմագ ալէմի ալտաթմագ տըր, իւք մաթլուպտան հիշ պիր վազըթ պու իքինճի մաթլուպ չըգամագ : հաթտա էկէր Բուսիանըն գապլ ու էֆքեարընտա սաֆտէրունլուգ պուլունայտը, իւք թէքլիֆի հասըլ օլլուղու իիթամ պուլտուղու կիպի, միւքեալէմէյէ տախի նէթիճէ վէրմէք լազըմ կէլիւտի : նիլին քի արթըգ իշթիքեայէ տախի յաստա պուլունամագ տըր :

Բէզալէք զապէթայը մէզպուրաէն, Բուսիանըն Աւլահ — Պուղտան էյալէթինէ տուխուլինէ տայիր :

Իմքեթաթոր Աիգօլա, բրէնա Սէնչիգօֆու Բիթմանէյէ կէօնպէրաթէն սօղրա Լըրոբա տուէլէրի նէզտինտէ օլան էլ չիլէրինէ եազտըրը թալիմաթտէ, հէմ Սէնչիգօֆուն թէքլիֆլէրինի վէ հէմ տախի գապուլ օլլունմատորդը հալտէ ասկէրինին Աւլահ — Պուղտան էյալէթլէրինէ կիրէճէլինի պէյան իտիւպ, պու հարաքէթիլէ տէվլէթը (սմանիէնին իտրապընա եիւրիւմէյէճէկինի վէ ճէնկ աշմայաճաղընը տախի պէյան իլլէմիշ իտիլարին շու պիր գաչ հաթթա պէյնինտէ զուհուրա կէլէն վուգուաթէ նապարէն, շու պէյաննամէյէ տիքլոմաթլարըն էօթէտէն պէրու շիտտէթը հարաքէթի լէթաֆէթը քէլամ իլէ պառտըրաղգլարը տիլ ֆէնտպաղըղլարընը պիրի տիր տէսէք ճայիղ տիր : Շու էյալէթլէրին սէֆիլ ահալիսի, գաչ տէֆա տըր Բուսիա ասկէրինտէն չիյնէնիյօլլար : տահա իքի սէնէ եօգ տուր քի էինէ շու Բուսիա ասկէրի թուլ միւտտէթ իգամէթ իտէրէք մէմլէքէթի էրիտիպ թիւքէտիպ, վէ իգամէթ մասրաֆլարը իչիւն էլլի պին քէսէ ագճէ ճէրիմէ ալտըգտան սօղրա կիւճիլէ խուրուճ իթմիշ իտի : Բուսիա էլլիլէրի վէ մէմուրլէրի Լըրոբա տէվլէթլէրինին ճիւմլէսինի տօլաչըպ, բրէնա Սէնչիգօֆուն մէմուրլէթինէ պիր հիւսնիւ սիւրէթ վէրմէկէ չայըչմագտա, վէ օլան իշլէրէ տախի կիւղէլ մանալար վէրմէյէ ճահա

խաբէք, ինկիլիզի միւթ թիֆիզ վէ տօսթ տէվէթիւտէն ոյրու մաղա իգտամ իթմէքտէտիրլէր : Ենճազ շու մուամէլէլէրէ թէ չէպպիւս օլտունտուղու հալտէ, տէվէթը (Սամանիէյէ օլան թէք լիֆաթ վէ մաթլուսթաթաէն զէրլէ մըգտարը թէնզիլ գրլընմու տրղընտան, պագալըմ էֆքետարը ամմէ նէ գատար էմնիթլէ գապուլ իտէպիլէճէք Րուսիանըն պու խալլըր վաղարընը. հէր հալտէ Ուլահ — Պուղտանա ասկէր կէօնտէրմէքլէ կէրէք տէվէթը (Սամանիէյէ վէ կէրէք Լէսթրիայա պիր մաղարրաթ օլմաղ մուպահասարնա Րուսիա տէվէթի էրէյի քիմնէլէրի տըրտորմը իսէ տէ, քէյֆիթ թազըրճա պիր մատտէ օլուպ, խալլըր ճա միւտտէթ Լէրուանըն պիր գտչ տէվէթինն պիր պիրլիյէ օլան մուհասթպէթ վէ խալիսէթինն սէքթէ կէթիլէճէի աչիւ քէար տըր :

Քէզալլէ Կլօպ նամ զաղէթտոնն :

Ետիրնէ ահանամէսինն հէր նէ մանա վէրիլէ Եինն Րուսիանըն ասկէր իլէ Ուլահ — Պուղտան մէմէքէթինն տուխուլ իթմէսի ճայիլ օլամաղ, վէ Րուսիանըն ինկիլզ իլէ թէալիէ օլաճապ պիր մարազաղ օլտուղու հալտէ Րուսիանըն Վարֆուտտասընա կիրմէսի նէ գատար մինասիպէթսիլ իսէ պու տախի օ գատար մինասիպէթսիլ աիր : Րուսիա տէվէթինն վէրիլէ նասիհաթլէրին սէմէրէսի ֆագաթ սօն քէրթէտէ կէօրիւլէճէի տախի մէմուլ տուր . . . :

Քէզալլէ Վօրնինկ Րօսթ զաղէթաղնտան :

Շու արալըպ տօնանմալէրին Չանապ գալէսի պօղաղընտա օլտուղու, վէ մէմալլէրի (Սամանիէ իլէ մուհարէպէ օլմատըպճա գալէլէրի կէչմէք միւմքին օլմայաճաղը տախի մալիւմ տիւր : Պու ճիւմէ մէմալլէրի (Սամանիէնին թէմամիթիինն խալէլ վէրիլտիկի կիպի պօղաղ աչըպ տըր տէմէք օլտուղու տախի աչիւ քէար տըր : Իմօի Ուլահ — Պուղտան էյալէթլէրի մէմալլէրի շահանտէն սալըմաղ իլէ պուրպէ ասկէր իլէ տուխուլ իթմէք, պիլ ֆիիլ աղիւմ խուսուլմէթ իպըաղ իլէմէքլէ պէրապէր տիր : Իմօի շու արալըպ քէսմէն իլան օլտունտուղու վէճճ իլէ Րուսիա տէվէթի Ուլահ — Պուղտանա կիրէր իսէ, Եանի Րուսթ նէհրինի կէչտիկի կիպի, տէվէթը (Սամանիէ իլէ մուհարէպէ վար տէմէք օլտուղունտան, տօնանմալար տախի պօղաղը կէչէպիլէ-

ճէք տիրելը : Հէլէ եաղնիւրդ տէվլէթը ()սմանիէճէ տիւշիւ
նիւլտիւլիւ հալտէ , Պուղտանա կիրմէք թէքմիլէն վէտիլէյի
հարպ (գազիւս պէլի) տէմէք օլուր , վէ պու պապտէ միւթ
թէֆիքիմիլ օլան տէվլէթը ()սմանիէյի մուհաֆազա իթմէք տա
խի պիղլէրէ ֆարզ օլուր :

Վէ էվլէտէն տախի իֆատէ իլէտիլիմիլ վէճ' իլէ , ինկիլիլ
վէ ֆրանսըդ տէվլէթլէրի տէվլէթի ալիէյի գուվլէի հարպիէ իւ
լէ մուհաֆազա իթաիլլէրի հալտէ տախի եինէ միւրապլէրի ,
Րուսիա իլէ քէնտիլլէրի ճէնի աշմապ տէյիլ տիր : նիլէ քի Րու
սիա տէվլէթի իլք օլուպ , վէ պիղիմ' օսմանը ասկէրինէ իթաի
կիմիլ մուպլէնէթի կէօրէրէք պիղլէրէ իլանը հարպ իթմէտիլլէ
ճէ , պիլ Րուսիանըն տօնանմասընը վուրմայըլ , վէ շարդ թէ
րաֆլէրինտէ հէր նէ մէրթէպէ մուսմէլաթը հարպիէմիլ օլտա
տէվլէթը ()սմանիէ իլէ իթթիֆապլէ օլաճապ տրը :

Վեաֆֆէի ալաման զապլէթալլէրինին շու արալըպ մէշղուլ
օլտուգըրը իտուտուսաթ շու շարդ մէսէլէսինտէ , Վէմէ վէ
Րուսիա տէվլէթլէրինին նէ մուսմէլէ իտէճէկինէ տայիր տիր :
իմաի ճիւմլէսի պու իքի տէվլէթաէն նէ եօլտա մուսմէլէթ
մաթըլ օլունույօր , վէ եախօտ քէնտիլլէրի նէ եօլտա մուս
վէնէթ վէ միւտախէլէ միւրաա իտէյօրլար օլտուղունու պիլմէք
իսթէրլէր : վէ Րուսիա զապլէթալլէ գուվլինճէ , մուսապա իս
թիտա եաղնիւր Րուսիա վէ օսմանը պէյնիլտէ օլտուղունտա
Րուսիա ապա միւտախէլէ իթմէյէճէք իտի . անճապ շիմտիլլէ
հալտէ ֆրանսըդ վէ ինկիլիլին իթթիֆապ վէ միւտախէլէսիլլէ
քէյֆիէթ կէրէի կիպի ճէսամէթ քէսպ իթմիշ օլտուղունտան ,
Լւորթա տէվլէթլէրի պէյնիլտէ նէթիճէսի նէրէյէ վարաճաղը
հիսապ վէ մալիւմ օլամայան պիր միւնազաա զուհր իթմէմէսի
իլիւն Րուսիա տէվլէթի տախի թէվասսիւթ իտէճէք տիր :
Վէ Պէրլինտէն եաղըլան պիր մէքթիւպէ էմնիէթ ճայիլ իսէ ,
շարդ մէսէլէսինտէ նէ թէտպիր գուլլանաճաղընը Րուսիա տէվ
լէթի րէսմէն Րուսիա տէվլէթինէ սիւալ իթաիլլէտէ , ճէփապը
փէք տէ Րուսիա իմէրաթորունուն մաթըլպունա մուվաֆըպ
կէլլէմիշ տիր : Պու տէմէք տիր քի պու թէրաֆտա տախի Րու
սիա իմէրաթորունուն բօլիթիգասը շայանը գապուլ վէ թահ
սին օլամամըշ տրը : Վէր նէմէլէ իլիւն սիւալ օլունուր իսէ ,
Րուսիայէ գարջու ինկիլիլ վէ ֆրանսըդ իթթիֆապընտ տախիլ

ալտուզու սահի՛ն տիր տէյու պիւթիւն ալաման զաղէթալէրին
տէ մուհարրէր տիր :

Վ օսա նամ Պէրլին զաղէթասընտան :

Րուսիա իլէ օսմանլը պէյնինտէ օլան մուարազատան պաշգա
(քի հէր նէ գատար մէմուլ տէյիլ իսէ ճէնկ օլմասընա տախի
միւճիպ օլապիլը) . օնա պէնգէր վէ օնուն կիպի աղբր պաշգա
պիր մէսէլէ տահա վար . եանի Րուսիանըն իքի ալաման հիւ
քիւմէթի եանի Նէմէլէ վէ Րուսիա իլէ նէ մուամէլէ իտէ
ճէյի մէսէլէսի տէ վար :

Իօթէտէն պէրիւ Րուսիա տէվլէթինին մագսէտ վէ մէրամը
վէ բօլիթիգասը շարգ թէրաֆլէրինտէ հիւքիւմէթ բէյտա իթ
մէք օլուպ , նէմէլէ տէվլէթի հէր նէ գատար ճահտ իւ իգտամ
իլլէմիշ իսէ տէ , Րուսիա տէվլէթի գարա տէնիզէ սահիպ կիւ
պի օլտուգտան մատա , Թուհա աղզընը տախի Թուլմուշ
տուր : Գարա տէնիզտէ պիր լիման բէյտա իթմէք , վէ Թուհա
աղզընը պիւսպիւթիւն Րուսիա հիւքիւմէթինէ պրագմամագ
նէմէլէ տէվլէթինին վաճիպէի զիմմէթի վէ միւգթէգայր բօլի
թիգասընտան օլաճագ տըր . մուախիսարէն Րուսիա վէ Նէմէլէ
պէյնինտէ գարարկիլ օլան թիճարէթ ահտնամէսիլլէ Նիսա գը
թասը իլէ պու իքի տէվլէթ մինասիպէթը քիւլլի բէյտա իլլէ
միշ տիր . վէ պու ճիհէթլէ Նիսանըն մէնֆաաթը պիւթիւն ու
լամանըն մէնֆաաթընա մէրպուլ տուր : Վ է նէմէլէին տախի
իւշ միլիտնտան զիատէ րում մէղհէպիլնտէն օլարագ թէպասար
վար տըր . իմսի Րուսիանըն շարգ թէրաֆընա կէլիպ օրատա
հիւքիւմէթ բէյտա իթմէսի նէմէլէ հագգընտա տախի աղիմ
մուխաթարա տըր :

Րուսիա տէվլէթինին թէճաւուզ վէ թէարրըզընը էօրֆ իլէ
մէն իթմէմէք , վէ գարա տէնիզ վէ Թուհա ճիվարըլարընտա օ
լան հիւքիւմէթ վէ նուֆուզուհու քէօրլէթմէմէք , ֆրանսըզ
վէ ինկիլիզ տէվլէթլէրինէ աղիմ գապահաթ տըր տէյու Րու
սիատա թապ օլունան Քօլոնիա զաղէթասընտա աշխքեար օլա
րագ եաղըլը տըր :

Ժուրնալ տը Վօնսթանթինօրլտան :

Ըլաֆրանկա հաղիրան 27 թարիիլլէ Ըթինա ճանիպինտէն

Թերաֆըմըզա շու վէճհ իլէ եաղըմըշ տըր : Պուռնուան ագտէմ՝
Լուռնան հիւքիւմէթի վէ Թէպաասը քեաֆֆէթէն տէվլէթը
()սմանիէ բույ վէ հարաքէթը առաւլէթ կէօսթէրմէք էֆքեաւ
ըրնտա պուլունմուշ իսէլէր տէ , շու տրալըգ պու էֆքեարը
ըհտտիէլէրինտէն վազ կէշմիշ կիպի կէօրիւնիւյօրլար . վէ Տու
սիայէ էվլէլէրի կիպի իֆրաթ մէրթէպէ Թէրաֆտարըգ կէօս
Թէրմէյօրլար : Պուռնուն ասը սէպէպի ինկիլիզ էլէխսինին Լուռ
նան հիւքիւմէթինէ Թապտիմ՝ վէ ֆրանսըզ էլէխսինին Թաստիգ
խլէաիկի միւղէքքէրէնին մէֆհումու տուր : Պու միւղէքքէ
րէտէ Լուռնան իլէ մէմալլէրի ()սմանիէ հուտուտուռնտա հէր
նէ իխթիլալ վէ գիլ ու գալ վագի օլուր իսէ Լուռնան տէվլէ
թի մէսուլ օլաճագ վէ ֆրանսըզ վէ ինկիլիզ ասկէրինին Լուռ
նանէ տուխուլլէնէ միւճիպ վէ վէսիլէ օլաճագ տէյիւ իխթար
գըլլընմըշ տըր :

— Լուռնանըն ասկէր զապիթինտէն պիրի տէվլէթը ()սմանիէ
մասրահաթ կիւզարընը սօգագտա Թահպիր իթմիշ օլմաղ իլէ
մահպուսէ վազ օլունմուշ տուր . վէ մէրսումու միւհաքէմէ իւ
տէն ասկէրի մէճլիսի տահա շէտիտ Թէյպլիէյէ միւճիպ կէօր
մէտիքլէրինտէն հէնիւզ ախէր կէօնա պիր Թարզիէ վէրիլմիշ տիր :

Լլաֆրանկա 24 յունիս Թարիխիլէ Լլաշ պէլտէսինտէն , վէ
26 Թարիխիլէ Պուքրէշ պէլտէսինտէն կէլէն հապատիսաթէ
նաղարէն Տուսիա ասկէրի հէր ան վէ հէր սաաթ Ուլահ —
Պուղտան էյալէթինէ տուխուլ իտէպիլիւր իսէլէր տէ , հու
տուտա օլան ասկէրտէ հէնիւզ պիր հարաքէթ միւշահէտէ
օլունամամըշ տըր . վէ հէր նէ գատար Տուսիա մէմուրլարը մէ
մալլէրի մէզպուրէյի քէշթ իւ կիւզար իլլէմէքտէ պուլունմուշ
իսէլէր տէ , ասայիշ վէ իսթիրահէթը ամմէյէ սէքթէ վէ խա
լէլ կէլմէմիշ տիր :

Սահալը մէզպուրտէն կէլէն պաշգա մէքթիւպլէրտէ տախի .
Պէսարասպիատա օլան Տուսիա ասկէրի վէ օրտուտուռնուն հալի
ղայէթ իւլ զայէ բէրիշան օլտուղու , վէ իգթիզա իտէն լէվա
զեմաթ քիւլլիէն նօգսան օլտուգտան մաստա , Թիֆոզ իլլէ
Թինտէն Թէլէֆ օլտուգլարը , վէ փէք չօգլարը տախի ֆիրար
իթտիքլէրի եաղըլը տըր : Լնատօլուտա պուլունան Տուսիա աս
կէրինին տախի պու հալտէ օլտուղու պաղը էֆիէթէ շայան
քիմէսնէլէրտէն իսթիիպար գըլլընմըշ տըր :

— Կէ՛հն հաղերան այրն զարփընտա տէ՛վէ՛թը ալիէնին պէ՛տ
յիւր վարօրէրիդէ Լնատօլու վէ Սու՛մ էլի ճանիպինտէն երբո՛ր
պինտէն զնյատէն րէտիֆ ասկերի ճէլայ օլունուպ, էլպիտէ վէ
սիրահլէրի վէրիլէրէք տէրապասպ օրոտուկեա՛հ օլան մահալէրէ
կէ՛տնտէրկվիլէր տիր :

Իզմիր վուգոււաթը : Վօշութ նամ մաճարը վէ մէշուր
Սէր Լշպըանըն բէֆիգլէրինտէն օլուպ, պէրապէր Վէօթա՛հ
եատա իգամէթտէն սօղրա Լմերիգայէ տախի պիրլէրտէ աղի
մէթ իտէն միւսիւ Սարթէն Վօսթա, պիր միւստտէթտէն պէ
րիւ Լմերիգատան ավտէթ, վէ Իզմիրէ կէլիւպ սէրպէսթճէ
քէլթ իւ կիւզար իյլէմէքտէ օլտուղունտան, հէր նէ գատար
զապիթանը պէլտէնին իլմ իւ խապէրի եօղ իսէ տէ, նէմէէ գօն
սօլսու իշիտիւպ մէրգու՛մու էլէ կէշիրմէք իսթէմիշ, վէ հիւ
քիւմէթէ խապէր վէրմէյէրէք իգթիզա իտէն թէտալիրի քէնաի
պաշընա իճրա իյլէմիշ. վէ միւճիպինճէ գայրգճը մազուլէլի
րինտէն պէշ օն քիշի սիրահլանլայ յու՛նիսին օնունճու չարշամ
պա կիւնիւ նակեա՛հ միւսիւ Վօսթանլն պուլունտուղու գա՛հ
վէխանէյէ տուխուլ իլէ մէրգու՛մուն իւզէրինէ հիւճիւմ վէ
պատրըրլայ ախղ ու կիրիֆթ իյլէմէք իսթէմիշէր իսէ տէ, միւ
սիւ Վօսթա շէճիանէ քէնաիւսինի մուհաֆազա, վէ էլէ կէշ
մէյէրէք ֆիրար իլէ քէնաինի տէնիզէ աթմիշ օլմաղէ գայրգ
ճըլար եթթիշիւպ վէ գամալարը կէջսիւնէ տայաթարապ չարէ
սիգ մէրգու՛մու էլէ կէշիրմիշէր. վէ թութուպ ֆիլիգայա վազ
իտէրէք աչըգտա պուլունտաննէմէ տէվլէթինին շիւսար նամ Պրիգ
տէֆինէսինէ զէնճիրպէնտ մահպուս իյլէմիշէր : Պու հավատիս
մէմլէքէթէ չավ օլուր օլմազ ազիմ գիլ իւ գալ բէյտա օլուպ,
հաթտա պու րատտէտէ պաշգա միսաֆիր էճնէպիլէր տախի
պուլունտուղունտան, պունլար տախի ճանլարընտան էմին օլ
մատրգլարր էճիլտէն ահալիի պիր գաթ տախի գըզգըրտլայ,
խայրճա խալգը թահրիգ իյլէմիշէր. վէ գօնսօլոսլար տախի
պու հուգուգու միլէլ վէ տուէլէ մուղայիք վէ մուխալիֆ հա
րաքէթը նա պէճատէն տօլայը աշըրը թէէսիւֆ իտիւպ, խու
սուսիլէ Լմերիգան գօնսօլոսու կէրէք վալիի պէլտէյէ վէ կէ
րէք նէմէէ գօնսօլոսու նա թագքիր իտէրէք մէրգու՛մու թալէպ,
վէ եինէ Իզմիր լիմանտանտ պուլունտան Լմերիգան գորվէթ սէ
ֆինէսի գօմանտանի տախի պրիքի մէզքիւր տէրունինէ վարարոպ

մահացուսաւ մերդու մուն քէնտիսինէ թէպիմ օլմասընը մաթ-
լուպ իյլմիշ իսէտէ, եէվմը մէգքիւրէօյլէճէ ախշամ օլուպ, կիւ-
նէշ պոթաղպտան պիր իքի սաաթ սօղրա նէմէ կէմիսինին ու-
ֆիշէալլէրինտէն իւշ նէֆէր զապիթան տէնիղ գըլըսընտա քեայ-
ին պէօյիւք գահվէ խանէտէ պուլունտուգլարը հալտէ, պիլմու-
գապէլէ օն պէշ գաուար միւլթէճի մաճար վէ թէվապիլէրի իւ-
գէրլէրինէ հիւճում իթտիքտէ գարշու կէլիպ մուգավէմէթ
իթմէք միւմքին օլմացուպ, պիրիսի գաշըպ գուրթուլմուշ, վէ
իքինճիսի տայագտան բէսթիլ օլարագ հէլաք մերթէպէսինէ
կէլմիշ վէ իւշլունճիւսի դայէթ կէնճ վէ քիշիգատէ պիր ուֆիշ-
եալ շիշ իլէ պէօյրիւնտէն վուրուլուպ, գաշմիշ վէ տէնիղէ ա-
թըմըշ իսէ տէ, պիր տախի սուլուն եիւղիւնէ չըգամայարագ
ֆէվթ օլմուշ, էրթէսի կիւնիւ ճէնաղէսի պուլունտուպ, տէֆն
օլունմուշ, վէ պու խուսուս պիւլթիւն մէմլէքէթէ միւլճիպի
էլէմ վէ տէհլէթ օլմուշ տուր: Վէյֆիէթ պապը ալիյէ տախի
արղ օլունուպ, կէրէք նէմէ էլիսի միւսիւ Պրուգ, վէ կէրէք
ամէրիգան էլիսի վէքիլի միւսիւ Պրաուէն պաշգա պաշգա
թագրիւրէր վէ միւքեալէմէլէր իլէ մագամ խարիճիլէ իլէ միւ-
զաքէրէյէ կիրիշմիլէր, վէ թահգիգ վէ թէճէսսիւսի զըմընտա
րիճալը տէվէթը ալիյէտէն վէ մէճիսի վալա ագասընտան Հէքիւ
էֆէնտի մէմուր մախսուս նասպ ու թային օլունուպ սէրիան
Իզմիրէ իղամ գլընմըշ տըր: Պու միսիլու ահվալը ֆաճիէ տէվ-
էթը ալիյէնին տախի քէմալը ըզթըրուպ վէ ինֆիալը տէրունի-
նէ միւլճիպ օլուպ, Իզմիր ահալիսինէ տախի ֆէվք էլ ատէ մէ-
լուսիէթէ պատի օլաճագ տըր: Չիւնքի պու վէսիլէ իլէ Վալի
բաշա միսիլու պիր վէզլիի սուլթուտէ սիմաթտէն մահրում օլ-
մալէրի լազըմ կէլմիշ տիր: Պու քէյֆիէթին նէ վէճհ իլէ նէ-
թիճէ պուլաճաղը իլէրիւտէ իշար օլունաճագ տըր:

Բուսիա թէարըրզընտան սօլսյը ֆնկիլիգ վէ ֆրանսըղ տօնան-
մալէրի Վմիրալարը իլէ պէրապէր Չանագ գալէսի պօզաղը
խարըճընտա քեային պէշքըքէր նամ մահալէ վասլ օլուպ օրատա
արամ վէ իգամէթ իյլմէքտէ օլտուգլարընտա, միւգթէզայը
մէրասիմի բօրիթիգա վէ խաթըրշինասի ճանիպի տէվէթը ալի-
յէտէն մէմուրինի միւլթէպէրէ իրսալի իլէ Վմիրալ միւմայիլէլ-
հիւմիւն մէրապիմի թէպրիք խօշ ամէտիլէրի իճրա գըլընմագ
իրատէյի սէնիէտէն պուլունմաղէ միւլճիպինճէ Սաիգի չատի:

վէ Ռէյդի պարի նաման իբի գրթա քէպիր վաբօր ֆրգաթինն
լէրի թէրթիպ օլունարապ մահը հաղերաննն տօգու զունճու չար
չամսա ախշամը թէրսանէի ամիրէ մէճլիսի րէիսի Ռէրիգ Րա
ղիպ բաշա , վէ Պահրիէ ֆէրիգի Սաւթաֆա բաշա , Պահրիէ
թէրճիւմանը պու աճիգլէրի րիֆագաթիլէ մահալը մէզպուրէ
աղիմէթ իլլէմիշէր , վէ ֆէրտասի կիւնի տօնանմալէրէ վերիւտ
լէրինտէ Ռէյդը պարի վաբօրու ինկիլիզ սանճաղընը , վէ Սաիգի
չատի վաբօրու ֆրանսըզ սանճաղընը պէօլիւք տիրէքլէրինէ քէ
շիտէ իտէրէք եիրմիպիրէր թօփ անտախտիլէ ֆրանսըզ վէ ինկի
լիղ տէվլէթլէրինի սէլամլամըշար , վէ ինկիլիզ վէ ֆրանսըզ ամի
րալ կէմիլլէրինտէն տախի քէզպիք պէօլիւք տիրէքլէրինէ տէվ
լէթը պիլլէ սանճաղը քէշիտէ օլունարապ գարշըլըզլարի վէրիւ
միշ , պատէհու օն եէտիշէր թօփ իլէ ամիրալը տախի պիլմու
գապիլէ սէլամլանուպ , վէ զապըթան վէ ու ֆիշեալէր իրսալիլի
լէ մէրասիմի խօշ ամէտի իճրա օլունուպ , եէվմը մէզքիւք ախ
շամ օլարապ վիզիլթա վազթը կէշմիշ օլուու զունտան արամ վէ
թէվգիֆ իտիլիւպ էրթէսի ճիւմսա կիւնիւ պիլմիւգապիլէ մու
մայիլէյհիւմ բաշալէր վէ ամիրալէր լոզըմ կէլէն րէսմի վիզիլթա
լէրի իճրա վէ իսֆա իլլէմիշէր , վէ թէրաֆէյնտէն մուամէլաթը
թալթիֆիլէ վէ իբրամիէ տիրիլ օլունանյուպ , եէվմը մէզքիւք
ախշամա գըտար օլ վէճհ իլէ վիզիլթա վէ թօփ անտախտիլէ միւ
րուք իլլէյիւպ ճիւմէսի մէմնուն վէ մէսրուք պույրուլմուշուր
լար : Վէ պէր մուճիպի թալիմաթ Ռէյդի պարի վաբօրու գօլ
սա վէ Սաիգի շատի վաբօրու Իզմիրէ աղիմէթ իտէրէք իբիշէր
պինտէն միւթէճալուզ րէտիֆ ապէրի ալարապ բալար իրթէսի
կիւնիւ ասիթանէյէ ալտէթ իլլէմիշ տիրէր : Մէզպուր պէշլը
լէր նամ լիմանտա ինկիլիզ Վ իս ամիրալը Տանտաս մայէթինտէ
իբի գրթա իւշ անպարը , տէօթ գրթա իբի անպարը , պիւր գը
թա ֆրգաթինն վէ սէքիլ գրթա վաբօր ֆրգաթինի , վէ ֆրան
սըզ Վ իս ամիրալը Վ ա սիւս մայէթինտէ իւշ գրթա իւշ ան
պարը , վէ իբիսի ալթսան չարգը ճէման պէշ գրթա իբի ան
պարը վէ եէտի գրթա վաբօր ֆրգաթինի վէ գօրվէթի պու
լունարապ ճէման օթուզ գրթա քէպիր սէֆինէ մէվճուտ , վէ
իբի գրթա իւշ անպարը իլէ իւշ գրթա իբի անպարը տախի
պէքլէնիլմէքտէ պուլունմուշ : Մէֆային մէզպուրէնին ճէսամէ
թի , վէ ապէրճէ վէ միհիմմաթճէ ճէսամէթի վէ հէր ճիհէթ
լէ նիլամ վէ ինթիլամը հէր քէսին վէ խուսուսիլէ Ռէնը պահ

րիւն վուգուֆ օրան զէվաթըն քէմալը Թաճիւպ վէ հայրէթինէ միւճիւպ օրաճադ մէրթէպէտէ օլտուղունա հէր կէօրէն գօլայ ճա շահատէթ իտէպիլիւր : Ինկիլիզտէն պիր ամիրալ , վէ ֆրան սրզտան իւզ ամիրալ պուլունուպ , պունլարըն ճումէսի ուղու րու սալթանաթը սէնիյէյէ ճան ֆէտա իտէճէքլէրինի , իտէճէքլէրինի , վէ պիր խրոմաթ խայրիէ իլէ միւշէրրէֆ օլմագ էմէլլէրինի մուքեալէմէտէ տէֆա տէֆա եաւո վէ Թէզքէար իլէմիշ տիրէր :

Սէմալըրի շահանէտէն պուլունան Սըսըր վէ Թունուս վալիւրի տախի վաճիպէի զիմմէթլէրի օլտուղի վէճհ իլէ մաթպու ու մուֆախսամլէրի օրան սալթանաթը սէնիյէյէ գալլէն վէ ֆիլիլէն մուալլէնէթ իթմէկէ խահիշկէր օլտուգլարընտան , եագըն վագըթտա Սըսըր ճանիպինտէն տախի իւշ գըլթա իբի անպարը վէ տէօրթ գըլթա ֆրզաթլին , իբի դորվէթ պիր զօրլէթ վէ իբի վաբօր սէֆինէսի վէ օն պին գատար գարա ասկէրի , վէ Թունուստան տախի գուուրէթինէ կէօրէ պիր իբի ուֆագ կէմի վէ գարա ասկէրի կէլէճէկի իսթիսպար գըլընմըշտըր :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹՐ, ԷՃՆԷՊԻՅԷ

ԻՆԿԻԼԹԵՐՐԱ : Ինկիլթէրրանըն պէօիւք Թէրսանէլէրինտէ , Բօրսմուինհ Թէրսանէսինտէ պիր պէօիւք տօնանմա հազըրլան մագտա օլտուղունտան Բուսիա տէվլէթինին բայիթահթը օրան Իլթէրգպուրդ շէհրինին պուլունտուղու Պալթիգ տէնիզինէ ճէնկ վագթընտա կէօնտէրիլէճէկի մէմուլտուր , լիմանը մէգ պուրտէ պուլունան վէ հազըրլանան կէմիլէրին էսամիսի Սէլլէն իւշ անպարը 131 Թօփ չէքէր վէ վիտալը , եանի ալթընտան վաբօր իլէ իշէր մաքինասը օլարագ . Լա Հօլ ալթմըշ Թօփլու վէ վիտալը . Պիլհայթ ալթմըշ Թօփլու վէ վիտալը . Լաթիպալթ ալթմըշ Թօփլու վէ վիտալը . Լաթիպալթ ալթմըշ Թօփլու վէ վիտալը . Սիլլէ 22 Թօփլու տտէթա վաբօր : Պունլարըն քեաֆֆէսի հազըր վէ ամատէ օլուպ իսթէտիքլէրի վագթթ տէնիզէ չըգապիւ լիլէր . հէնիզ Թէքմիլ օլմոյանլար , Նէֆէն եիւզ եիրմի Թօփլու , վէ Լաֆլէր եիւրմի իբի Թօփլու . վէ Սճարլ սէքսէն տէօրթ Թօփլու :

— Ըմիրալ գործի մայեթինտէ օլուպ շիմոյլեք Ղիպրալթար պօղազընոտ քէշտ իւ կիւղար իտէն վէ հինի հաճէթատէ Սալ, թայա կէօնտէրիլէճէք օլունան տօնանմանն մըգտարը, (Էլմեմ-նոն տօգսան պիր թօփլու վէ վիտայլ . Իրին ըճէնի տօգսան թօփլու .) Էլմեմ տօգսան թօփլու . Սան Բի-բէյլ սէքսէն թօփլու . Հայ ֆլայր 21 թօփլու վաբօր . (Գին վաբօր, վէ սայրը վաբօրլար .

— Ենտրա գուրպինտէ քեային Չօպմ նամ սահրայէ տախի օն պին նէֆէրտէն միւրէթթէպ հէր սընրֆ նիզամ տաքէրինտէն պիր օրտուի ճէտիտ թէրթիպ օլունուպ, թալիմ վէ թալլիւմ իլէ մէշղուլ օլտուգլարը կաղէթալէրտէ մուհարէր տիր :

— Ըճէմ շահր թէրաֆընտան Ինկիլթէրրայա էլլի կէօնտէրիլէն Սիրզա Շաֆի խան ալա ֆրանղա հազիրանղն օն տէօրտիւն ճիւ կիւնիւ հուգուրու գրալիչայէ չըգուպ, իթիմաթնամէսինի թագաւիմ, վէ մէսնէտինէ վաճիպ օլան հիւրմէթ վէ րայէթէ գապուլ օլունմուշտուր :

ՖՐԱՆՍԱ : Ֆրանսըզ տէվէթինին տախի հէմ ապ տէնիզտէ վէ հէմ տըշ տէնիզտէ պաշգա պաշգա տօնանմալէրի օլուպ, պու տէֆա իճապ իթտիկի հտլտէ տըշ տէնիզին շիմալ թէրաֆընա (պալթիկ աէնիզինէ) կէօնտէրիլմէք իլլին օրատա տախի, տէօրթ գըթա իքի անպարը, իւշ գըթա ֆրգաթին, վէ լուզումի մըգտար վաբօր սէֆինէլէրի հազըր օլունտուզու իլլտիլմիշտիր :

— Բուսիա տէվէթի վիւքէլապընտան վէ միւթէհայգանը ըիւ ճալընտան գօնթ Բանկին պու տէֆա տաղ համամլարը վէսիլէտիլլէ մատամասը իլէ պէրսպէր Ֆրանսայա վիւրուտ իթմիլ իսէ տէ, էրպասը բօլիթիգանըն թաթմինի իւզըն, պու վէսիլլէ իլէ տէր տէսթը միւզաքէրէ պուլունան շարգ մէսէլէտի մուպահասա թընա կիրիլէճէյի տախի մէմուլտուր :

— Իրպասընա մալիւմ օլտուզու վէճհ իլլէ, տիւնեանղն հէր թէրաֆընտա հէր նէ խայրը վէ խայրօրը համատիտ օլսա իսթիւ տա ախզ ու իթա մահալի օլան Պօրապար սքօ իտէր օլտուզուն տան, շու շարգ մէսէլէսի զուհուրա կէլէլիտէն պէրիւ Ենտրա տա վէ Բարիստէ պօրսա գըլմէթլէրի խայրըճա էնմիլ չըգմիլ տըր, Սուախիսարէն տախի Իթալիատա Սիլան շէհրինտէ աղիմ պիր իսթիլալ զուհուր իթմիլ, վէ Էտտրիա տէվէթի թէրաֆընտան վաֆիր տալէր կէօնտէրիլիլ տէլիւ Բարիստէ թէվիւ թուր օլուպ գըլմէթլէր խայրըճա տիւլմիւլ իսէ տէ, իլլէրիւտէ

սահի՛հ խապէրէր պընարագ մասըհաթըն օ գատար ճէսամէ-
թի օլմատորդը ազնաշըլարագ, ախգուիթայէ փէք պէօյիւք քէ-
տէր օլմատորդը զազէթալէրտէ մուհարէր տիր :

— Պու կիւնլէրտէ Ռարիա շէհրինտէ, շիմտիքի հիւքիւմէթէ
գարշը օլան, ճիւմհուրիէթ վէ սայիր էսկի հիւքիւմէթլէր թէ-
րաֆտարլարընտան խայըճա քէսան էլէ կէշիւպ մահպուս օլ-
մուշար, վէ պուշլարըն իշինտէ իմքերաթօրուն էօմրիւնէ գաս-
տը օլանլէր տախի պուշլունմուշ տէյիւ թէվտթուր օլմուշ իսէ
տէ, սահի՛հ մուհարէմէլէրինտէն սօղրա անկլաշըլաճագ տոր :

— Հալմէթլիւ Փափա ճանիպինտէն Ֆրանսա տէվլէթի նէգ-
տինտէ Ղուշիօ եանի առաքելական նուիրակ պուշլունան Ս'օն
սինէօր Կարիպալտի ալաֆրանկա յունիսին օն եէտիսի թարիխիւ
լէ նուզուլ խապէթ իտէրէք գաֆիլտէն վէֆաթ իլլէմիշտիր :
() կիւնիւ Ս'օնսինէօրու միւթէվէֆա խայը վագրթ մասըհաթ-
լէ մէշղուլ օլուպ, սաաթ եէտի սուլարընտա պիր սօսթու իլէ
սէրայընըն սուֆասընտա վօլթա վուրուր իքէն պիրտէն պիրէ
եիւզիւ իւսթիւնէ տիւշիւպ գալմըշ տըր վէ աճէլէ իլէ իքի մէշ-
հուր հէքիմ եէթիշտիրիմիշ իսէ տէ, չարէ պուշլունամամըշտոր :

ԲՈՒՍԻԱ : Բրէնս Ս'էնշէիգօֆ ասիթանէտէն ավտէթ իլլէտիք-
տէն սօղրա ճէնկ օլաճագ տէյիւ Ռուսիատէ խայըճա թէլաշ
վագի օլմուշ : վէ թիճարէթ տախի հէման մէն օլմագ տէրէճէ-
սինէ կէլմիշ իսէ տէ, իլէրիւտէ օլտուգճա էմնիէթ հասըլ օ-
լուպ, պու ճիւմլէ պէօյիւք կէմիլէր պուշլունմատորդընտան, է-
վէլքի կիպի ախղ ու իթա հասըլ օլամատըղը տախի սահի՛հ տիր :

— Ռուսիա տէվլէթինին ասիթանէտէ միւգիմ էլէիսի օլան
Պարոն Թիթոֆ իլէ միւշթէշարը Րիսթէր, աճէլէթէն Ս'սկա-
յա վէ անտէն Բէթէրգպուրղա ճէլպ օլունմուշ տուրլար : Պու
խուսուս շարգ մէսալիհինէ միւթաալիգ պիր քէյֆիէթ իշիւն
օլտուգու մէմուլ տուր :

— Ս'իէնտա միւգիմ Ռուսիա էլէիսի Պարոն Ս'էյէնտօրֆ
Ս'իէնայը թէրք վէ Բէթէրգպուրղա հարէքէթ իթմիշ տէյիւ ի-
շտիլմիշ իսէ տէ աղը օլմայուպ, հաթտա էլէիի մումայիլէհ
պուշլունտան իւշ հաֆթա ագտէմ Ղէմէ տէվլէթինէ պիր միւ-
ղէքէրէ վէրիպ, Ռուսիանըն ապէր իլէ Ռուհ Պուղտան էյա-
լէթլէրինէ տախալ իտէճէվինի պիլտիլմիշ տիր :

ԱԽՍԹԻԱ : Տէպա զազեթասը դավէինձէ , Դրոնայա վէ
Բարիսէ պիրպիրին թէագըպէն իւչ տէֆա թէլէղրաֆ իլէ խա-
պէր կէլիւպ Տէվէթը (Սմանիէ իլէ Բուսիա տէվէթի պէյնին
տէ զուհուրա կէլէն մուարազանըն թէսվիէսի պապընտա Լւս
թրիա տէվէթինին թէվասիււթ իտէճէկին իլան իյլէմիշ տիր :

Պիրինձի թէլէղրաֆ հավատիսի . Վ իէնա . Բէնչէնպէ . 16
Յունիս . ալաֆրանկա :

Հարգ մէսէլէսինին թէսվիէսիէնէ տայիր Լւսթրիա տէվէ-
թինին թէվասիււթ իտէճէկի հավատիսի կիւն պէ կիւն թաս-
տիգ օլունմագտա տրր :

Իքինձի թէլէղրաֆ հավատիսի . Վ իէնա . Բէնչէնպէ . 16
Յունիս :

Լիւշամ իւստիւ չըգան Վ անտէրէր նամ զազեթատա , Լւսթ-
րիա տէվէթինին Բուսիա իլէ (Սմանլու միւնապաստընտ ետգըն-
տա թէվասիււթ իտէճէկի սահիհէն խապէր վէրիլմիշ տիր :

Իւչիւնձիւ թէլէղրաֆ հավատիսի . Վ իէնա . Ղիւմաա . 17
Յունիս :

Հարգ մէսէլէսինէ տայիր Լւսթրիա տէվէթինին թէվասիւ-
թիւնիւ Բուսիա տէվէթի գապուլ իթմիշ տիր :

— Լւսթրիա իմրէրաթօրունուն ամուճասը գրգը Լըչիւտիւ-
շէս Սարի իլէ Պէլճիգա գրալլատէսի Տիւք տը Պրապանթըն
թէգէվիլիւճ տիւկիւնիւ կէլէճէք աղոսթոսուն օն իքինձի կիւնիւ
իճրա օլունմագ տրր :

ԵՌԻՆԱՆ : Լմերիգան թէպասընտան վէ Բրօթէսթան մի-
սոնարլէրինտէն Սիւսիւ Գինկ նամ քիմէսնէ , պունտան իւչ
սէնէ մուգատտէմահալիի Բումու բրօթէսթանըղա տալէթ իթ-
մէք իւզըն խանէսինտէ ալէնէն վազ վերմէքտէ օլուպ , պու-
միսիլիւ պիր հարէքէթ Լոււնանիլէրէ աղըր կէլէրէք ահալիտէն
պիր թագըմ պաշը պօզուգ մէրսումուն խանէսինի պասըպ ետգ-
մա վէ խարապ իթմիշէր , վէ հիւքիւմէթ տաիի մէրգոււմ միւ-
սիւ Գինկի 15 կիւն մահպուսա վազ իթմիշ իտի : Լմերիգան
ճոււմհուրու պու խուսուստան տօլայը ինֆաալ իտիւպ , թար-
ղիէ տաիի իսթէմիշ իտէ տէ , Լոււնան տէվէթի պիր ճէվապը
գաթի վիրմէյիւպ , ալընտըրարագ վագըթ կէչիւմէքտէ իտի : Նի-
հայէթ քէյֆիէթի սէրիան թէսվիէ պուլմասը իչիւն ասիթա-
նէտէ միւգիւմ Լմերիգան սէֆիրի միւսիւ Սարգ ճիւմհուրու

մէկպուր թերաֆընտան լ'թինայա կէօնտէրիւմիշ իսէ տէ , իսկ նան տէվէթի մերգուժ միւսիւ Վինկին զիան վէ զարարընը թէքմիլէն էտայէ հազըր վէ ռազը օլուպ ֆազաթ մահպուս մատտէսինէ տայիր թարղիէ վէրմէք իսթէմէտիլինտէն վէ պու միսիլիւ մէսայինի մէզհէպիէ իչիւն պուշտան պէօլէ մահպուս օլունմայաճաղընը թահիւտ իթմէտիլինտէն , կէօրիւնիւր քի պու մասլահաթ մաթլուպ օլունտուղու վէճհ իլէ թէսվիէ պուլմայուպ , օլ վէճհ իլէ մումայիլէյհ միւսիւ Վարշ թերաֆընտան , ագտէնիղտէ գուրսանէ մէմուր լ'մերիգա տօնանմա սը ֆրգասը թէքմիլէն լ'թինա սուլարընա ճէլպ օլունմուշ տուր :

— Կէչէնտէ զիքր իւ պէյան օլունտուղու վէճհ իլէ Լունտն հիւքիւմէթի թերաֆընտան ()ամանը հիւտիւտինէ կէօնտէրիւ միշ օլան պիր ալպ նիզամ ասքերի , պու տէֆա տուէլը Լ-ր-բանըն իսթարը իւզըն կէրիւյէ չաղըրմըշ տըր :

— Լ-րորբանըն սայըր հալատիսաթը փէք տէ միւթէնա օլ մատըղընտան , պու տէֆա մէճմամըզտա եէր պաթալ իթմէ մէք իչիւն զարուրի անլէրտէն սարֆը նազար գըլընմըշ տըր :

ՀԱՄԱՏԻՍԱԹ-ՄԻԻԹԻՆԵՎԻ

17 . Յունիս . Կէչէն բազար կիւնիւ Ինկիլթէրա սէֆիրի Սթրաթֆօրտ լ'էտպլիֆ , (Վանինկ) վէ Լ'րուսիա սէֆիրի Վօլունէլ Վ իլտէնպրուգ , վէ Լ'սթրիա սէֆիրի Պարօն տը Պրուգ , Դորանսա սէֆիրի Տըսպուր ճէնապլէրինին թարապիատա քեա յին սէրայընա թօփլանուպ վաֆիր միւքեալէմէ իլլէմիշէր օլ մաղլէ Բուսիա քէյֆիէթինէ տայիր օլտուղու մէմուլ տուր :

— Թերաֆը սալթանաթը ոէնիյէտէն միլէլը իսէվիյէ կէչէն տէ ինայէթ , վէ իհսան պուլրուլան ֆէրմանը ալիշանը ճիւմլէսի միւթէպէրանը ըէհապիյն վէ ըուէսաա վէ էսնաֆ մուվաճէ հէսինտէ գըրանթ իտիւպ , պատէհու վաճիպէի զիմմէթը ու պուտիէթլէրի օլտուղու վէճհիլէ ճիւմլէսի այըր այըր թէչէք քիւր մահսէրլէրի թանգիւմ վէ պասըր ալիյէ թադտիմ իլլէմիշէր օլմաղլէ պէր մուճիպի ուսուլ խաքիբայը շահանէյէ արզ օլուն մուշտուր :

— Սիւթէվէֆա Վ ալիտէ Սուլթան ալիյէթիւշան հազըթ

չերինն վէֆաթընտան ասլայը ըէսմը Թաղկէթի իճրա իթմէք իւզըէ Թուռուս վալիսի Ղհմէտ փաշա Թէրաֆընտան կէօնտէրիլէն Սէհմէտ Ղլի նամ ջիվա փաշա խիթամը մէմուրիէթ իտէրէք, մահը սապրգըն օն իւչիւնճիւ կիւնիւ Սինոս նամ Թուռուս Վաթորիլէ Թուռուսա ալտէթ խլէմիշ տիր, վաթօրը մեզ քիւր մուգատտեմա ասիթանէյէ վերուտինաէ մարմարա տէնիւ զինտէ պիր Լուռան կէմիսինէ չաթարագ սագաթլամըշ, վէ սագաթլանճըշ օլմաղլէ պա իրատէի սէնիէ Թէրսանէի ամիրէտէ միւճէտտէտէն Թամիր գըլընմըշ արը:

— ()տէսատան կէլէն մէքթիւպլէրէ նէզարէն, Բուսիա տէվլէթինն Թէտարիքեաթը հարպիյէսի պուռտան պէօլլէ Թէվգիք օրմագ իչիւն Բէթէրդդուրդտան էմը կէլմիշ տիր:

— Խասոա միւշիի սապրգ Սէլիմ փաշա, վէ Ֆէրիք Բէրիմ փաշա պու տէֆա օրտուի հիւմայուռու գօմանտա իթմէք իւզըէ Պաթում վէ Թրապուզան ճանիպլէրիյէ ազիմէթ խլէմիշ տիրէր:

— ()ն աղէշ կիւն ագտեմ կէլէն Բումէլի բօսթասընտան ալընան մէքթիւպլէրտէ, օն պին նէֆէր կէօնիւլիւ վէ պաշը պօզուգ արնավուտ ասկէրի պալգանը կէչէրէք Թուռա գըլըսընա տօղթու հարէքէթ իթմիշ. վէ պիր գաշ Ֆրգա սայիր արնավուտ ասկէրի տախի Վարնա Թէրաֆընա Թէվէճճիւհ իթմիշ տիր:

— Բրուսիա էլիսի Պարոն Վիլտէնպուրդ մապէյն հիւմալիւնէ կիսիւպ Բրուսիա գրաշը ագրապաթընտան վէ Հօհէնճօլլէր խանէտանընտան Բրէնա Շարը Ղնթուանըն վէֆաթընա տայիր օլան նամէի գրալիի Թագտիմ խլէմիշ տիր:

— Կէլէն հազիրան այը զարֆընտա, վէ պաշըճա պէյ օղլու վէ զալթաթատա էրքէք վէ տիշէհլի պէշ օն քիշի վուրուլուպ էօլտիւրիւլմիւշ իսէ տէ, Թէվաթուր օլաուզու վէճհ իլէ պիր ֆէսատա մէպնի օլմայարագ եարամազ կիրուհինին ֆիլինտէն իճապ իթտիկի Թէհագդուգ իթմիշ տիր:

— Բուսիա տէվլէթի Թէպրիյէի զիմիէթ իթմէք իւզըէ պու տէֆա քեաֆֆէի աուէլը Վարուպէ պիրէր միւզէքքէրէի ըէս միէ իրսալ խլէմիշ իսէ տէ, Ժուրնալ տը Գօնաթանթիսօրըն գալիինճէ մանասընտա Բուսիայա հագ վէրէճէք պիր տէվլէ պուլընամամըշ արը:

— Կէլէն հազիրանըն 8 ինճի կիւնիւ Ինկիլիզ գրալիշասը Վիթթօրիանըն ճիւլուսու գրալիէթի կիւնիւ օլաուզուռտան հէր

մահադուռ պուլունան ինկիլիզ պէյլիքլէրի սանձազ տօնաթուպ երկիրսիպիւրէր թօփ աթմըշլար, վէ բէսմի թէպրիքլէր վէ զիաֆէթլէր տախի իճրա օլունմուշ տուր :

— Իլունան տէվլէթի Ֆրանսա ֆապրիզալարընա օն պին թիւֆէնք օրբարըշ իթմիշ օլունպ պու տէֆա խիթամ պուլմուշ իսէ տէ, տէվլէթը մէզպուրէնին հիյեթթը մալիէսինէ նազարէն ագճէսի Ֆրանսայա կէլմէտիքճէ թիւֆէնքլէրին թէսլիմ օլունա մայաճաղը ճէվապ վիւրիվիշ տիր :

Պօնեա էյալէթինին ֆէրտէք նամ գարիէսինտէն շու վէճճ իլէ եազըլմըշ տրը :

— Ֆէրտէք գասապասը սաքինլէրինտէն պիրիսի պիր համամ եաբուրրաճագ օլունպ, թէմէլ գազըարգլարը հալտէ բէնչպէրլէր չիւրիւք թօիրաղը պիր թէրաֆա ալտըգտա գոււմ իչինտէ պիր փէք էսկի մէզար պուլունմուշ, վէ թէճէսսիւս իթմէք իչիւն ալտըգտա պիր թագըմ էօլիւ քէմիկի իլէ սաղ ալուճունտա իւշ եիւզ բարչաէսկի ագճէլէր պուլունմուշ, պու ագճէլէր էսկի բումա, բում, իսլամ, վէ էքմէնի սիքքէլէրի իմիշ : Վէ ասիւ թանէյէ կէթիւրիվիշ օլմաղ իլէ անթիւպայա բաղպէթի օլանլէր սէյր իտէպիլիւրլէր տէյի Վուրիէէ տը գօնսթանթինթըլ զազէթապընտա մուհապրէր տիր : իսթէքլի օլանլէրին անտէն սիւլալ իլէմէլէրի լաղըմ կէլիւ :

— Վնաթօլունտան Սպարթա շէհրինտէն շու վէճճ իլէ եազըլ տրը : Վնաթապիլիս քիլիսէսի թամիր օլտսւգտա, ալթընտա պիր պաշգա քիլիսէ պուլունտուղու թէպէյիւն իթմիշ, պու քիլիսիտէ փէք չօք մէզարլար, վէ էսկի էլպիսէլէր, վէ թօմ, պագ քիլիսէ թագըմլարը պուլունմուշ օլմաղլէ ճիւմլէսի տըգգաթլէ թէմիղէնուպ հըֆգ օլունմուշ տուր :

— Մայիշ վէ իսթիրահէթը պէյուէնին խալէլտէն վէգալէսի իչիւն զապթիէէ միւշիւրի կէճէ կիւնտիւզ ույիտուլու թէքքլէ մէմլէքէթի քէշթիւ կիւզար իլէմէքտէ օլտուղու միսիլիւ մ'ալէթ մէմուրլարը տախի հիւսնիւ իպրէթ ալարագ իւհտէլէրինէ իհալէ օլունան մէմուրիէթէթէ ֆէվք էլատէ տըգգաթ իթմէքտէ օլտուղլարը թէշէքքիւրէն պէյան օլունսւր :

— Պէրէշամ էյալէթլէրի վաֆիր սէնէլէրտէն պէրու իլէթը վէպատէն սալիմ օլմաղլէ, գարանթինա մէճիսի գարարը իւզրէ պունտան պէյլէ օթէրաֆլարտան կէլէն էօլճու վէ մալ գարանթինա պէքլէմէյէքէք սէրպէսթճէ մէմալիքի շահանէ լիման լէրինէ տուխուլ իտէճէք տիր :

Իյալէթի Սըսըրիէտէ միւգիմ էքմէնի միլլէթի առաջնորդու ֆագիլէթիւ Վապրիլէ փիագոպոս, պու տէֆա թէպտիլի ապ իւ հալա, վէ թահսիլի սըհհէթ իչիւն իզմիրէ վասլ օլմուշ տուր :

— Իլէլէն այըն օն ալթընճը կիւնիւ սապահալարըն իզմիրտէ պիր

խափիֆճէ զէլզէլէ վագի օլմուշաուր :

Վէգայի սապըգէի միլէթտէ մէշուր օլարագ էսպագ Սթամ պօլ վէ Երուսաղէմ բաթրիգի պուլունան , վէ պիր միւտտէթ տէն պերիւ սիննիւ սալի զալէպէսիլէ էսիրի ֆիրաշ օլան ֆու զիլէթլիւ Պօղոս պատրիարգ կէչէն այըն իշինտէ հուլուլու էճէ լիլէ տօգսան եաշընր թէճավուզ խտէրէք Երուսաղէմտէ վէ ֆաթ իտիւպ , զիլնէթը ազիմէ իլէ տէֆն օլունմուշաուր :

— 000 —

Սրբազան Փափա Գօգո-ղո-նճո- Պիոս հաղէիլէրինին պիւ իւլէ-
Էօլճո-լո-ղո- հիւսյէ-ի : Իլէ-սիրասիւն նամ ֆրանսը զալէթասընսան
Իէրճի-մէ :

Սրբազան Փափա հաղէթիլէրինին Պրանսայա թէշրիֆ էտիւպ իթմէյէճէյի հէնուզ նա մալիւմ իսէ տէ , շիմտիլէք Պրանսայա նասպը գատէմ իթմիշ օլտուղու եանի մայիս այըն սօնլարընտա Սէթէոր նամ վաբօրա բաքիպէն պիր քիւշիք եօշուլուգ էթ միշ օլտուղու տահիհ օլուպ շու վէճհ իլէ հիքեայէ օլունուր , Բօմա հիւքիւմէթի սէվահիլինտէ էսկի Բօմա իմքէթաթորուն տան գալմա մէշուր Ընճիօ շէհրի պուլունուպ , շէհրը մէգ քիւրիւն էսկի լիմանը սօլուպ պաթալ օլմուշ վէ օն իքիւնճի Ին նովիէնտիսս Փափա պիր լիմանը ճէտիտ եաբտորմը իսէ տէ • տախի տօլմագտա օլտուղունտան , էվայիլտէ պէշլէ շէօհրէթի օլան պիր ազիմ պէլտէնին խարապտան վագայէսի իշիւն հէր նէ լաղըմ կէլիւր իսէ բէյէլայն կէօրիւպ իճրայը իքթիզասընա պագ մագ իւզըն միւշարալէյհ Փափա հաղէթիլէրի շէնտ միւտտէթ տէն պերիւ օ մահալը տիլքիւշաստէ քեային չիֆտիլէք վէ քէսշք լէրինէ թէշրիֆ պուլուրմուշ օլտուգլարընտան , պու վէսիլէ Ի լէ , տէնիգտէն տէօրթ սաաթ պայիտ սան Սէլիշէ շէհրինի տա խի զիարէթ իթմէք միւրատ պուլուրուպ , պիր միւտտէթտէն պէրու օ սուլարտա պուլունուպ պահրիէ միւհէնտիսլէրի մայէ կինի խապէր վէրմիշ օլմաղլէ , քէմալը իֆթիտար իլէ գապուլ օլունուպ , տէր ագապ վաբօր մէգքիւր տօնաթըրաագ իսկէլէ տէ հաղըր պուլունմուշ , վէ սրբազան Փափա վէ էթպասսընը իսկէլէտէն ալուպ վաբօրա կէթիւրմէք իւզըն պէշ գըթա ֆիւ լիգա տախի տօնաթըրուպ կէօնտէրիլմիշ օլմաղլէ Սիւշարալէյհ վաֆիր փիսգոպուլար վէ ճէնէրալար վէ բրէնսլէր վէ սայըր միւ թէպէրանը մէմուրին բիֆագէթիլլէ վաբօրա թէշրիֆ իլլէմիշ լէր , վէ վաբօր նէրտիվէնինէ այագ պասարպամաղ Փափա սան ճաղը չէքիլիւպ , վէ ասկէրլէր սէրէնլէրէ տիլիլիւպ եիրմի պիր թօփ անտախթ օլունմուշ : Վէ պահրիէ միւհէնտիսլէրի վէ վա բօրուն գօմանտանը վէ օֆիլիւպը միւշարալէյհի նէրտիվէնտէն

գոտուլ իտիւպ, կիւ վերթէյէ չըգտըգտա ճիւմլի տիղ չէ օքերէք փէտէրանի օրհնութիւնու հայիլ օլմուշար, Պատէհու միւսթագիլէն հազրր սլունան թախթընա տողրու թէվէճ ճիւհ իտիւպ, օթուրմագտան էվվէլ տէնիզ տուտարնը վէ Սէր եեմ անէ լիթանիասընը էտա իթմիշ, վէ խիթամընտա ֆիլիքալար ասլարագ, սապահըն սահաթ պիրինտէ վաբօրա եօլ վէրիլմիշ, օվագըթ սրբազան բէտէր մէրգուլ միւհէնտիպէրէ վէ օֆիշէալլարա քէնտի թապիւրի իլէ մէսքիւք ալթուն վէ կիւ միւշ միտալար աթիլէ խլէմիշ: Սէգբիւք եօլճուլուգ տէօրթ սաաթ սիւրմիւշ օլմաղլէ սրբազան բէտէր էքսէրիէ կիւկէրթէ իւզէրինէ տուրուպ, կէմիլի զիյարէթ իթմիշ վէ պիր մէճուհ թալիֆէի թէսէլի իտիւպ, եեմէք վագըթլարընտա տախը հազըր օլարագ չօրպայը քէնտի էվ իլէ թագսիմ խլէմիշ, վէ անլէրին էքմէլինտէն եէյիպ սուլունտան տախի իլմէյէ թէնէզիւլ պուլունմուշ: Րէիսի ձմիլէլ իսէվիէնին քէնտի եանլարընտա պուլունմուպ վէ քէնտիլէրինէ պայաղըճա խըզմէթ իթաիլէրինի կէօրէէք ասկէրին սուրուրու գալպի վէ մէմնունիլէթի թարիֆէ կէլէմէզ: Եօլլէ վագթընը կէչէր կէչմէզ սան յիլիշէ շէհրինին իսկէլէսինէ վասլ օլունտուգտա, սրբազան փէտէր, վաբօրուն ֆիլիգասընա պինիւպ, վաբօր գօմանտանը տիւմէնտէ օթուրարագ գարայա եագլաշմըշար, վէ էյրէթի պիր իսկէլէ թէրթիպ օլունմուշ իսէ տէ սըլ օլտուղունտան սանտալ եանաշումամըշ օլմաղլէ էլլի գատար նաբօլիթան պալըգճը հէման տէնիղէ աթըրըպ սանտաղը էլլէրիլէ գարայա չըգարմըշար, վէ գըրտա հազըր օլան, ճէմիլէթ գարը երբէք, էհթիեար չօճուգ, ճիւմլէսի Սիւշարալէյհին այաղընա գաբանըպ օրհնութիւն տիլէմիշ, վէ պիւլէնտը ալագ իլէ սրբազան փէտէր պին եաշա չաղըրըմըշար պատէհու Սիւշարալէյհ արապայա պինիւպ գօմանտանլէր վէ օֆիշիալէր պիր մըգտար արապանըն իքի թարաֆընտան եիւրիւտիւքտէն սօղրա Տրաիօն թապիր օլունան սիւվարի ասկէրի տիղիլէրէք անլէր չէքիլմիշ, վէ օլ վէճ իլէ սան յիլիշէ թէփէսի թապիր օլունան եօգուշ չըգըլարագ Սարէբուն թէն նամ վասի օվալար միւշահատէ գըլընմըշ քի վագթըլա սուլագ վէ հալասըր աղըր վէ սըթմալը մահալէր իքէն ալթընճը Պիոս Փափանըն հիմմէթիլլէ գուրութուլուպ լաթիֆ պիր մահալ օլմուշտուր: Շէհրէ կիրտիքտէ, պիւթիւն բէնչիլէրէր ֆէսթօնլար վէ սէյիրճիլէր իլէ տօնաթըլմըշ օլարագ, Սիւշարալէյհի կէօրմէք իւզրէ քեաֆֆէի ահալի պէլտէ սօգաղա տիւշիւպ, պէյազ էլպիսէլի գըզ վէ երբէք չօճուգլար էօնիւն տէն էլվան չիչէք վէ կիւլէր սէրփմէքտէ պուլունմուշար: Սիւշարալէյհ շէհրէ տուխուլ իթտիկի ագիպինտէ տօղրու քիլիսէյէ ազիմէթ, վէ իլէ պէսմ թապիր օլունան թէշէքքիւք տուա սընը իճրա խլէտիքտէն սօղրա սէրայէ ազիմէթ վէ գօմանտան վէ օֆիշիալարա ճէսիմ զիաֆէթ վէրմիշ, վէ քէնտի օթուրտու

ղու մասսա միսաֆիրէրին մասսառնտան նրաֆ գատեմ երբոհ-
րէք պուլունմուշ խէ տէ ճիւմլէսինի պիր սօֆրա կիրպասը
էօրթմիւշ օլուպ, քէնտիւսինին թէնապիւլ իթտիկի թաամման
տախի ճիւմլէսինէ թէվի օլունմուշ, Վէ Սիւշարալէյին տայ-
րէսինտէն օլան սայիր միւթէպէրան տախի տիվանխանէնին իթ-
թիսալինտէ օլան տիկէր օտալարտա թաամ իթմիշէր, թաամ
տարսընտա Սիւշարալէյն իշպու զիարէթլէրինէ միւճիւպ օլան
մամուրիէթը մէմլէքէթ իշիւն գարախնալ Լիթանէլի իլէ խայ-
լըճա սէօհպէթ իթմիշ:

Սան Ֆէլիքէ շէհրինտէն ափտէթ իթտիքտէ, Սիւշարալէյն
եօգուշու երբիւյէրէք ինիւպ, խուրուճ վէ տուսուլինտէ երբ-
մի պիրէր թօփ աթըրմիւշ տրը, սաաթ օն իքիտէ մէզբիւր Լի-
ճիօ լիմանընա տօղրու եօլ վէրիլիւպ: Գարանլըգ պատրգտա
սրբազան փէտէր շէքիլիւպ ախշամ տուարնը իճրա խլէմիշ տիր,
վէ պու էսնատէ կիւկէրթէ իւզէրի մահիթապլէր իլէ տօնաթը
միւշ օլտուղունտան, վէ պէտէրը մահիթապ տախի Չիրէլլը
տաղը արգասընտան զուհուր իթմէքլէ ճէպէլը մէզպուր եանար
տաղ միսիլիւ գըզարմըշ, վէ պիր սէրին ըիւզկեար փուսու
տաղըթմիւշ օլմաղլէ երլարղար փարլամաղա պաշայարադ զա-
յէթ սէֆալու վէ լաթիֆ պիր կէճէ օլմուշ: Սրբազան փէտէր
իւզէրինէ պիր քէպիր վէ ալ մանթօ ալարադ, կիւկէրթէ իւզէ-
րինէ չըգուպ, լէթաֆէթը գուարէթի քէմալը մէսրուրիէթը
գալպ իլէ սէյր ու թամաշա խլէտիկի հալտէ սէրէն ուճարընա
տախի մահիթապլէր տիվիլմիւշ վէ ֆիշէնկլէր հափայա աթըրմիւշ
քի տօղրուսու փէք լաթիֆ վէ խօշ էլլէնճէ օլտուղունտան
սրբազան փէտէր զայէթ քէֆլէնիւպ, եանընտա օլան լքի նէ-
ֆէր միւհէնտիսէ կէնճիլիլտէ առէթա մասթայի ֆէրէթտի
նամ փափաս օլտուղու հալտէ, պիր առաքէլական վիգար մայէ-
թաղան փէտէրին կէնճիլք սէրէնճամաթը խաթըրնա կէլէրէք օ
վագըրթքի հալինի շիմտիքի մէսնէթի իլէ բուպար իտէրէք զայէթ
մէսրուր օլուրուտու, տէնիգին տիւքիւնէթի, երլարղարն փար-
լամասը, ամերիգա գըթասընըն խաթթի խաթիվա կէճէլէրինէ
պէնդէրտի, վաքօր մահիթապլէր իլէ տօնանմըշ, նուրաիի պիր
վիճիւտ կիպի կէօրիւնիւրտիւ, վէ փափանըն արշիմէտ նամ վա-
քօրու տախի պիր զէնճիր պօյու ուզադտան վէ արգաստան կէ-
մէքտէ խոփ, Լիճիօ լիմանընա օ կէճէ սրբազան փէտէր պէք
լէնիլմէքտէ օլտուղունտան գըյըլարտա պիւթիւն սուրուր ա-
լէվլէրի եանմագտա, վէ Բրէնա պօրիէզէնին եալար տախի
գանտիլ վէ մաշալալէր իլէ տօնանմըշ խոփ, սաաթ կէճէնին
տէօրտիւնտէ Լիճիօ լիմանընա վաղ օլունտու վաֆիր ֆիլիգալէր
մաշալալար, մահիթապլէր, վէ կէօնակէօն մուղիգալէր իլէ առ-
նանմըշ օլարապ սրբազան փէտէրէ գարը կէլապէր, վէ միւ-

չարախէյն սապրդը վէճհ իլէ , բօմանտանլէր վէ օֆիշեալլէր բի-
ֆագէթիլլէ : Սէթէոր վարօրուն ֆիւիգատընա պինիւպ գարա-
յա չրգմագտա ասկէր վէ ճէմիէթ թօրչալար իլէ սէրայէ գա-
տար րէհնումա օլտուլար վէ օրայա վասլ օլտուգտա թէքրար
փէաէրանի օրհնութիւնունու վէրիւպ պատէհու տայրէսինէ
չէքիլմիշ տիր :

() կէճէ Սիւշարալէյն , մէթէոր վարօրուն թայֆէլէրինէ
թագսիմ օլմագ իւզլէ 1200 ֆրանգ եանի 6000 զուռուշ ա-
թիլէ կէօնոթըմիշ տիր : Էվայիլտէն պէրիւ փափալար տէնիզտէ
պուլունտուգլարը հալտէ օրթասը խաչը պէյազ սանձագ չէ-
քիլմէք ասէթ օլտուղունտան , պու օն տէօրթ սասթըլլէք եօլ-
ճուլուգտա տախի Ֆրանսըզ վարօրու պէօլիւք տիրէկինէ օ
միսիլլիւ պէյազ սանձագ քէշիտէ գըլընմըշ տիր :

Պու քիւշիւկ եօլճուլուղուն էսէրի տէյիլ եալընըզ մէթէոր
վարօրի տէրունինտէ իլլա պիւթիւն Ֆրանսըզ տօնանմասընտա
էպէտի գալաձագ տիր :

ՍՕՆ ՀԱՎԱՏԻԱԸԹ

Երանալար Բօնախանիսթլ : կէչէն հաղիրանըն երկիրմի տէօրմիւն
ճիւ չարչամպա տիւշամըր իւմէլտէն ֆէվզ էլ ատէ պիր թա-
թար կէլիւպ , իւսիա ասկէրինին պիր ֆրգասը հաղիրանըն եր-
կիրմինճի կիւնիւ Բրաւթ չայընը կէչէրէք , Պուղտան էյալէթիւ-
նէ տուխուլ իթմիշ օլտուղու խապէրինի կէթիլմիշ տիր : Պու
հավատիս իւզէրինէ նէ հարաքէթ իթմէք լազըմ կէլէճէյինի
միւզաքէրէ իթմէք իւզլէ , վիւքէլայը տէվլէթը ալլէն մէճիւս
օլտուգտան սօղրա , երթէսի պայրամըն իքինճի կիւնիւ սէտա-
րէթլէ վիւքէլատէն պաղըսընըն թէպտիլի թասմիմ գըլընմըշ ի-
սէ տէ , վիճուա պուլմայարագ ճիւմլէսի մէսնէտ վէ մէնասիպի
սայիրէլէրինտէ իպգա պույրուլմուշար տիր :

— Հաղիրան 21 թարիխիլլէ Վալտտան կէլէն սայըր մէկ-
թիւպլէրէ տախի նազարէն , էինէ հաղիրանըն երմինճի կիւնիւ
պիր ֆրգա իւսիա ասկէրի Սլահա վէ Պուգրէչէ տուխուլ
իթմէքտէ օլմուշար , պու ասկէրլէրին քէաֆֆէսի Բրէնա Կօր-
գապօֆ գօմանտասընտա օլուպ , քէնտիսի վէ էրիքէանը հարպը
Պուքրէչտէ իգամէթ իտէճէքլէրմիշ : Սէ իքինճի ֆրգա գօման-
տասը ճէնէրալ Տանէնպէրկ , վէ իւշիւնճիւ ֆրգա գօմանտարը
ճէնէրալ Բանիւլթին , վէ պէշիւնճի ֆրգա գօմանտարը ճէնէ-
րալ Իտէրա տախի Բրէնար մուճայիլէյհին մայէթինտէ իմիշէր :

— Սպիւլմ տիր քի թուա ըրմաղը հէր նէ գատար Վարնա-
տան եօգարրտա գարա անէիզէ գարըշըր իսէ տէ , պաշըքա
իւշ պէօլիւք ազգը օլուպ ըրմաղը մէգքիւրիւն պու վէճհ իլէ

պէօլիւն մէսինստէն հասըլ օլան ատաւարըն քեաֆֆէսի (Օսման-
լը մէմալիքի օլաճաղը աշիքեար վէ ահմանմէլէր իճապընտան ի-
քէն, Տուսիա տէվլէթի Իսմայիլին գարշուսընտա պուլունան
Չաֆալ նամ ատայը Թուանսըն պէօլիւք աղղը օրատան ագմա-
տըղը էճիլտէն քէնտի մէմալիքի մագամընտա գուլտնուպ պու-
տէֆա տախի Իսմայիլտէն ատայը մէգքիւրէ տիւպա իւզէրինտէ
պիր քեօբրիւ եաբըպ, վէ իւզէրինտէն ճէվլէրանը ամմէյէ բուխ-
սաթ վէրմիշ օլտուղու պաղը խոճա պէյ մէքթիւպլէրինտէ մու-
հարրէր օլուպ, էկէր սահիհ իսէ, պաշլըճա Լափրնէ ահման-
մէսինէ մուխալիֆ կէլէճէյի տէրքեար տըր :

— Տուսիա պէյլիքլէրինտէն պիր գըլթա Գօրվէլ վէ պիր գըլթա
Ֆրֆաֆիյն վէ սայըր պիր իքի ուֆագ կէմիլէրի Սթամպուլ պօղա-
ղընտան եիրմի միլ գատար աշըգտա վէ տահա եագընա կէլիպ
վօլթա վուրմագտա օլտուգլարը տէվլէթի ալիյէնին գարաօլ կէ-
միլէրի կէօրիւպ պա ժուրնալ խապէր վէրմիշլէր օլմաղիլէ, տօ-
նանմայը հիւմայիւնտէն տախի օ գըպալտէ պիր գաշ կէմի պէր
վէճհը իհթիաթ գարա տէնիգէ չըգարըմըշ տըր :

— Պէշիքլէրտէ տէմիր իւզէրինտէ պուլունան Ինկիլիզ տօ-
նանմասընա տախիլ օլաճագ, սէքսէն տէօրթ փարէ թօփ չէքէր
վէ տէրուհի վարօր մաքինալու պիր գըլթա գաբագ տախի Սալ-
թատան Պէշիքլէրէ հարէքէթ իթմիշ օլտուղու Սալթա զաղէ-
թասընտա մուհարրէր տիր :

— Տուսիա տէվլէթինին Լայիթահթը օլան Բէթրսպուրղ շէհ-
րի, տըշ տէնիգինէ իհագ օլան պահրը Պալթիգ տէնիգինին գը-
յըսընա եագըն վէ պէօլիւք Թէրսանէսի տախի օ ճիվարտէ պու-
լունան Բրօնշգատ շէհրինտէ օլտուղունտան, Տուսիա իմէրա-
թօրունուն հաղիրան 13 Թարիխինտէ շէհրը մէգպուրէ կիթմիշ
օլտուղու Թէլէզրաֆ իլէ խապէր ալընմըշ տըր : Իկէր պու թէ-
րաֆտա տախի Տուսիանըն տէնիգճէ Թէտարիքեաթը վար իսէ,
Ինկիլիզ վէ Ֆրանսըղ տէվլէթլէրինին տախի եօգարտա զիքրի
կէչտիլի վէճհ իլէ տըշ տէնիգինտէ հաղըրլատըգլարը տօնանմա-
լար պունա գարշը կէլմէք իշիւն օլտուղու աշիքեար տըր :

— Տուսիա տէվլէթինին Թէպրիլէի զիմմէթ իթմէք իշիւն
քեաֆֆէի տուէլը Լըրոգայէ պիրէր միւզէքքէրէ վիրտիկի մա-
լիւմ տիր, վարագայը մէգպուրուն Թէճնիս էլֆաղըյլա քի-
մէսնէնին ալտանմատըղը միսիլիւ, Ինկիլիզ տէվլէթի տախի
ալտանմայըպ, գրալիշանըն էմրի իւգրէ իճապը իգթիզասընա
պագըրլաճաղը կէլէն ալաֆրանղա հաղիրանըն 24 իւնճիւ կիւնիւ
Խօր մէճիսինէ խապէր վէրիմիշ տիր :

— Տէվլէթը ալիյէնին Լուան հիւքիւմէթիլէ պիր հուտուտ
տալասը օլտուղու, մալիւմ տիր, խուսուտու մէգքիւրիւն նէ
րատէտէ շէյ օլտուղու վէ Թէալիյէսի քիմէ իհալէ գըլընտըղը
Ինկիլիզ տէվլէթինին մուրախիսասանը միլլէթ մէճիսինտէ սիվալ
օլունտուգտա, պաշ վէքիլ Թէրաֆնտան պու վէճհ իլէ ճէվապ

վերլմիշ տիր . Պու մատտէ Ինկիլթերրա թէ վասսիւթիլէ սուլէ
օլմալա իհալէ գըլընմամը իսէ տէ , տէվլէթը (Սամանիէ Լյու-
նան հուտուտինէ ասկէր կէօնտերիւպ տավա վէ մարասաղը օ-
լան իւչ բարէ քէօյիւ ասկէրլէ իսթիլա իտէճէյինի ըհսմէն խա-
պէր վերմիշ օլտուղունտան , վէ Լյունան հիւքիւմէթի տախի
պու պապաէ (Սամանլույա հագգ վէրմէյիւպ , հաթտա գարշը
կէլմէք իշիւն ասկէր տախի կէօնտերմիշ օլտուղունտան , Ինկիլ-
թերրա սէֆիրի արայա կիրիւպ , Լյունանը հիւմայէթ իտիճի իւչ
պէօյիւք տէվլէթին էֆքեսարընը աննամատրդճա մուամէլէյի շէ-
տիտէյէ մուպաշէրէա օլունմամասընը տէվլէթը (Սամանիէյէ իս-
թար իլլէմիշ , վէ միւճիպինճէ մէքս օլունուպ , մէգքիւր տէվ-
լէթլէր տախի քէյֆիէթի պէյնլէրինտէ լայըգը վէճհ իլէ թէ-
ճէսսիւս իտէրէք 1832 ահսնամէսի իճապընէ տէվլէթը (Սամ-
նիէնին թէքմիլէն հագգը օլտուղունու գարարաշտըրմը օլտուգ-
լարընտան , Լյունան տէվլէթի տէր ագապ իտտաատան վազ կէ-
լիպ ասկէրի տախի հիւտիւտտէն գալտըրմը տըր :

— Լիրմի եէտի սէնէտէն պէրիւ ասիթանէտէ Լլսթրիա սէ-
ֆարէթի մասլահաթկիւզարըղը վէ միւսթէշարըղը իթմիշ օլան
միւսիւ Գլէճլ , մուախիտէն Պ . Պրուգ ճէնապլէրինին Լլսթ-
րիա էլլ իսի նասպ վէ թային պույրուլմագ հասէպիլլէ քէնտի-
սինէ Լլթինա էլլ իլիկի թէվճիհ գըլընմը օլմաղիլէ մումայիլէյհ
մապէյն հիւմայիւնէ աղիմէթ վէ ըհսմը վէտայը զաթը շահա-
նէյէ , վէ վիւքէլայը սալթանաթը սէնիսէյէ էտա իլլէտիքտէն
սօղրա միւսթագիլ վաբօր իլլէ մէրքէղը մէմուրիէթինէ թէվլէճ-
ճիւհ իթմիշ տիր :

— Պիր միւտտէթտէն պէրիւ ասիթանէտէ Լլմերիգան սէֆի-
րի պուլլունուպ լիմասլահաթէն Լլթինայա կիրթմիշ օլան միւսիւ
Սորշ , պու տէֆա Իղմիր վուգուաթընըն էհէսիէթի ճիհէթլէ
ասիթանէյէ վիրուտ իթմիշ տիր :

— Գուրիէ տը Գօնսթանթինօլ նամ ասիթանէտէ թապ
օլունան Ֆրանսըզճա զապէթատէ , Պուղտանէ կիրէն ասկէրին
մըգտարը 60 , եախօտ 70 պին նէֆէրտէն միւրէթթէպ օլտու-
ղու Պուղտանտան եաղըմը տըր տէյիւ խապէր վերլմիշ օլուպ
պու մասլահաթըն եանի Բուսիանըն մէմլէքէթէյնը մէգպուրէ-
թէյնէ տուխուլի իլանը հարպ սայըլըպ սայըմայաճաղընա տայիր
իպթիտա տէվլէթը (Սամանիէնին ըէյի թահսիլ օլուն մասընը
Ֆրանսըզ վէ Ինկիլիզ տէվլէթլէրի միւրատ իլլէմիշ տիր :

— Իղմիր վուգուաթը ճիւմլէյէ մալիւմ , վէ մէճմամըղըն
իթիթիտասընտա տախի մուհարէր տիր . մուախիտարէն եաղըլտը-
ղը վէճհ իլլէ , մէգքիւր մաճարը Գօսթա նամ միւլթէճիլ Լլէմ
շէ գօնսօլոսու թուլթուրուպ , Լիւսար նամ պրիգ տէրուինէ
մահպուս իթտիրտիքտէն սօղրա , Լլմերիգան գօնսօլոսու միւսիւ
(Վլի մէրգումի Լլմէն գօնսօլոսուտան ըհսմէն վէ միւքէրրէ-
րէն մաթըլուպ իլլէմիշ , վէ մէրսում տախի վէրմէյիւպ Սթան

պօրոս եազըլարապ թալիմաթ պէքէտիյնի, վէ ֆագաթ Սթան
պօրոսան պիր ճէվապ կէլմէտիքճէ պրիգի մէգքիւրիւն լիմանտա
գալաճաղը տախի վատ օլունմուշ իսէ տէ, իլէրիւտէ մահպու-
սու մէգքիւրիւն շարձամպա կիւնիւ հարաքէթ իտէճէք Նէմէ
վարօրու տէրուկնիկէ վաղ օլունարապ թրիէսթէյէ կէօնտէրիլէ
ճէկիւնի Մմերիգան գօրվէթի գօմանտանը իշիթտիքտէ, եէրին
տէն գալգըպ Նէմէ պէյիկիկնիկն եանրնա կէլմիշ վէ կէօղէթմէյէ
պաշլամըշ, վէ չիւն քէնտիսինէ ապիթանէտէն թալիմաթա
կէլիւպ, Մմերիգան սանճազընըն նամ վէ նամուսունա մուվա-
ֆըգ հարաքէթ իթմէսի, վէ մէրգուճ գօսթանիւն խէլասը իշիւն
գուվիկի հարապիէ իսթիմայի լաղըմ կէլտէ տախի իճրա իլէմէսի
էմը օլունմուշ օլմաղլէ, գօմանտանը մուճայիլէյէ թէքրար Նէմ
չէ կէմիսինէ կիտիւպ մահպուսու մէրգուճ տէօրթ սաաթ զար-
ֆընտա քէնտիսինէ թէպիւմ օլունմաարը հալտէ կէմիլի թօփա
թուլթաճաղընը խապէր վէրմիշ, վէ Նէմէ կէմիսի գօմանտանը
տախի գօնսօլտուճ պիլէճէյի շէյ տիր, պէնիմ էլիմանէն պիր շէյ
կէլմէզ ճէվապընը վէրիւպ ֆագաթ քէնտիսի տախի թէտարիք-
տէ պուլունմուշ վէ օ ճիվարտէ պուլունան պիր Նէմէ զօլէ-
թիւնի տախի իշարէթէ եագընա ճէլպ իթմիշ: Պու իքի կէմի-
նիկն չաթըմաարնաան մէմլէքէթին աախի մուխաթարայա կիրէ-
ճէյի աշիքետը իքէն ահայի պիւթիւն իսկէլէլէրէ տէօրիւլիւպ
սէյիրիկն հազըր պուլունմուշար, վէ նիհայէթ Մմերիգան գօն
սօթսու մարիֆէթիլլէ մէգքիւր վաաէ տէօրթ սաաթ տահա ու-
զաթըրուպ վէ գօնսօլտուր մէճիւս օլարապ Նէմէ գօնսօլտու-
նու մահպուսուճ թէպիլմիկն իսկէաթ իթմիշ օլունգըրընտան
օ տախի էմանէթէն Զրանարգա թէպիլմ իթմէքլիկի գապուլ ի-
տիւպ, օլ վէ ճհիլէ մահպուսու մէրգուճ Նէմէ կէմիսինտէն իիւ-
րաճ վէ պիլէրճէ սէյիրճի արաարնտան կէչիլէրէք ֆրանսը-
զըն պէյիք խաթթախանէսինտէ հազըր օլունան տայրէյէ չըգա-
րըլմըշ վէ օլ վէճհ իլէ մէմլէքէթ վէ կէմիլէր մուխաթարտան
գուլթուլմուշար իսէ տէ, պու քէյֆիէթ հէնուգ հէր քէսին
լիսանընտա միւճիպի միւճատէլէ օլմագտա տըր: Սէգքիւր իքի
իւշ կէմիսին տէվէթ օսմանիլէ լիմանընտա չաթըմասը գալա-
նիկնի միւլքիլէյէ մուզայիր պուլունմաղլէ Իզմիր վալիսի հազ-
րէթլէրի թէրաֆընտան բրօթէսթօ օլունուպ ալըգտա տէյիւշ
մէլէրի թէնպիհ գըլըմըշ իսէ տէ քէյֆիէթ թէսվիէ պուլմուշ
օլմաղլէ հաճէթ գալմամըշտըր, պիր գաշ կիւն սողա, Մմերի-
գան ճիւմհուրունուն իխաասը կիւնիւ Նէմէ կէմիսի ամերի-
գանը սէլամլարապ, պէյիք աիլէկիկն խիշամա գատար, ա-
մերիգա սանճազընը տախի քէլտէ իպէմիւլիք: